

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXIV

ГРУДЕНЬ — 1974 — DECEMBER

Ч. 229

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

Victor Zwetkow
6465 — 13 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

Iw. Hrynko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редагує Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата — 12 чисел

У С.Ш.А., у Канаді і в Україні 6.00 доларів

Ціна одного примірника: 60 центів

В Австралії 4.00 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 40 центів

В Англії і Німеччині 4.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи 3.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 30 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки 2.50 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 25 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає остан-
нє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтерна-
ціональні купони (International coupon) на суму 25 канадських
центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає
за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів
не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди
відповідають поглядам редакції.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Колядки. Г. Косинка — Фауст. А. Галан—
Благословення ялинки. П. Андрієнко-Данчук — Письменниця правди.
І. Піддубний — Вартісна книжка. Д. Честяківський — Батьківські збо-
ри. З одумівського життя. Сторінка Юн. ОДУМ-у. Різне.

На обкладинці: Різдво Христове. Ікона з Троїцької церкви в Несте-
рові. 1720.

ХРИСТОС РОДИВСЯ

ДНЕСЬ ПОЮЩЕ

Maestoso. У Києві від семінарії.

Сопр. Альти.

1. Днесь по-ю-ще, куп-но іг-раймо, Ца-рярожде-но-го зсі-да-восхваляймо!

Тенори. Баси.

Сла-ва в вишніх Бо-гу

По-ю-ще і чту-ще, "Сла-ва в виш-ніх", гла-го-люще.

f

А Іосиф і Марія Діва,
Услухавши од Янгола жива:
"Пойми Отроча і Матір Його,
Біжи во Єгипет од проклятого".

Цар на осляті в Єгипет вступає,
Ірод військо своє розсилає.
Був би убієн Цар народжен,
Од Марії Діви днесь воплощен.

Прийміть до Младенця Того,
І послухайте Розуму Його, —
У руках — квітки, на главах — вінки
Будете мати на всі віки!

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ РОКОМ СЕРДЕЧНО ВІТАЄМО

український народ на Батьківщині та у вільному світі, екзильний уряд УНР, архиереїв українських церков, братні організації, всіх членів ОДУМ-у, Товариства Одумівських Приятелів, дописувачів, читачів і передплатників журналу "Молода Україна", симпатиків і прихильників ОДУМ-у та бажаємо всім радості, здоров'я і всього найкращого в праці й житті.

Центральний Комітет ОДУМ-у
Головні Ради Старших Виховників ОДУМ-у в США, Канаді та Німеччині
Редакція та Адміністрація журналу "Молода Україна"

Григорій КОСИНКА

ФАУСТ

(Скорочено)

Григорій Косинка (1899-1934), один з найвищих українських новелістів. Народився він у селянській родині, в с. Щербанівка, на Київщині. Не маючи змоги вчитися, здобував знання самотужки. У 1919 р. надруковано його перше оповідання "На буряки". Потім стали виходити збірки оповідань: "На золотих богів", 1922, "За воротами", 1924; "Мати", 1925; "Політика", 1926; "Змовини", 1930; "Серце", "Гармонія", 1933 та інші.

Писав Косинка переважно про село й селян, життя яких добре знав. Мова його творів соковита, виразна, стисла, кольоритна.

Серед 28 українських діячів і письменників, несправедливо засуджених найвищим судом СРСР і розстріляних 16 грудня 1934 року, був і Григорій Косинка.

РЕД.

Коли догорятиме у віках остання зоря, — горітиме моя мисль і страждання, а на чорній смузі неба кривавими літерами спалахнуть пророчі Франкові слова:

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздоріжжі,
Людським призиством, ніби струпом
вкритий!...

В імені твоєму, Фавсте з Поділля, я пишу ці рядки. Хай наступні покоління згадають твоє ім'я велике, хай на коліна стануть перед стражданнями твоїми.

Дорогий мій, до болю рідний, Фавсте! Ти не знаєш, зрозуміла річ, таких слів страшних, як "народня трагедія", — чужі й не зрозумілі тобі слова ці. Ти — до примітиву простий. Адже перед своєю смертю — короткою і страшною — ти зумів тільки намалювати в камері ч. 12 маленьку труну з хрестиком і видряпав над тією труною — нігтем на стіні — своє ім'я і прізвище: "Прокіп Конюшина". Оце і все.

...Тоді саме Різдвяної ночі клепає мороз, коли до нашої камери перевели з тюремної "секретки" Конюшину: з обличчя був сивий, схожий на Фавста, що його звикли бачити у виставах оперних театрів. (...)

Махлюватий селяк, він підозріло оглядав усіх присутніх, до всіх ласкаво посміхався, шептав щось, а далі несподівано сів на краєчок нар і голосно, під регіт присутніх, заявив:

— Диви, от історія. І тут люди є, га?...

Камера, повторюю, зустріла слова Конюшини сміхом: уперше, вирішили всі, довелося людині познайомитися з тюрмою.

Офіцер Кленцов, що любив залякувати таких новаків, пильно оглянувши Конюшину з усіх бо-

ків, іронічно скривив рота і суворо, допитливо звернувся до Конюшини:

— Бандит?..

Конюшина мовчав. Тоді офіцер, не стримуючи більше сміху, сказав до всіх присутніх у камері:

— Фавста привели. Посідім більше — Гете уйдім... А все такі, парнішка, за якіє гріхи тебе в нашу камеру прігнали, а?

Конюшина не поспішав відповідати, він звів стомлені очі на згорбленого Кленцова, на всіх, і несподівано запитав офіцера з ноткою злоби:

— Хіба тобі не однаково?

З кутка, недалеко вікна пролунав хрипкий бас:

— Правильно. Молодець Фавст. Так і треба одказувати... Він тебе не питає, чого ти погони згубив? — визвірився до Кленцова той таки хрипкий бас з кутка. (...)

Фавст урочисто витяг з кишені засмальцьованого кисета, поклав його на білі латками вкриті штани, добродушно засміявся:

— Куріть, хай дома не журяться, — сказав він.

— Добре тут у вас, ая... Так добре, що й сказати не можу: тепло, затишно, а головне — люди є... Там, де був я...

І він раптом замовк.

— До віку гадам таке б добро! — вихопився з кутка той таки голос, що підтримував був Конюшину проти Кленцова. Фавст здивовано підвів очі: чи не сказав він якоїсь дурниці? (...) Тоді здалека, з характерною і притаманною лише селянам дипломатією, почав був виправдуватися. (...)

— Ая. У вас, кажу, тому добре, що — тепло, нари є... (...)

Пізніше, коли Фавст спав поруч мене, йому на світанку, — розповідав, — снилися сади у білому цвіті і зелене Поділля... Весна, — казав, — часто сниться мені.

Ми тлумачили ті сни його так, що швидко Фавстові ходити за плугом, швидко йому боронувати поле, бо коли сниться тобі щось зелене, то річ ясна — жити будеш. І село, казав, снилося: тліло в диму, наміткою білою вишневого цвіту вкривалося, а коли додивлявся до тієї намітки, то пахло йому — рілля, заполона на пар; вона пахла, здавалося, торішнім гноем... І птиця у високому небі кричала. (...)

...— Підмайсь!

У глухих коридорах свистять вартові, брязкають ключами, а прославлений на всю тюрму Сторожук, благословляє матюком Христа і нас усіх... Заспана камера встає, кидає жужмом постіль по кутках і, прокашлюючись, стає по-військовому у дві лави, був такий звичай — вибити з арештанта дух протесту, звести його бодай до образу Конончука, що давно вже втратив образ людський.

Це — темне і вбоге село, яке підписує собі акти обвинувачення трьома хрестиками, а вже пізніше, в тюрмі, падає додолу на коліна, коли побачить кришку хліба; нужна на такому Конончукові така велика й плідна, що здається іноді, ніби його тіло схоже на рябе мило... Коли пройде вранішня повірка — завжди коротка і занадто вже ділова — Конончук сідає, як каже Кленцов, "читати газету": блондинки уп'ялися йому в тіло і треба довго шарувати Конончукові свої кістки товстою, мужицькою сорочкою, щоб примусити тих блондинок відпадати і сипатися на поміст... Висівки сипляться — така нужна!

Обличчя у Фавста кривиться, мов у дитини — він от-от, здається, розплачеться; важко зітхає, журно хитає головою, і допомагаючи Конончукові, бере одну блондинку за лапки, кладе її на поміст і дико, б'є черевиком...

— Отак їй треба! — приказує Фавст. — Ех, Конончук! Твоя блондинка видно не з Бельведеру? Бачиш, вона не ляскає під черевиком, як пана Яцьківського воша. То воша, можна сказати, інтелігентка, панська воша... Правда, господин поручник?

Після такої репліки, а головне — такого безперемонного і різкого запитання збоку Фавста до Кленцова, — у мене великий сумнів, що Фавст — незрячий гречкосій... Хто він такий? (...)

— Жаль-жаль, — говорить Кленцов, — що тебе не посадили до блатних... Жаль, там би відразу бандитський дух вивіявся...

Фавст щиро сміється.

— Що мені блатні, — каже він, — адже там скрізь. — ми, а не ви... Офіцера зустріти, та ще офіцера з лейбиком — другий табак, Кленцов, Справді, як вони, варвари, тримають вас невинно п'ятий місяць?... Це ж, погодьтеся, некультурно, ая...

...Хто такий Фавст? У мене більше ніяких сумнівів, що це не такий уже звичайний собі "дядечко" з далекого Поділля.

На цьому місці межі Фавстом і Кленцовим, як пишуть деякі галичани, завжди розпочинається лайка, але сьогодні обійшлися обидва без неї; правда, Кленцов устиг все таки огризнутися:

— Пять місяцев, господін Фавст, ето ещо не трьопка, а ти... ти определённо пайдош в земельний камітет спасать самостейную...

— Наволоч ти! — коротко вилаяв Фавст. Але наш похмурий, вічно заляканий карцерами й карами, староста зупинив короткою лайкою обох і, обвівши очима по всіх кутках камери, наказав ставати в ряди — у дві лави — надходила чергова візитація тюремного начальства, повірка по-старому й по-новому.

Ще далеко до камери було чути дзвін острогів — дзінь, дзінь... Блискучі кавалерійські остроги носив, як відомо було нам, начальник корпусу ч. 6 — прищуватий синьогнідий якийсь на виду, цинічно нахабний — Бейзер (євреї-арештанти дали йому прізвисько — "зла собака"); він завжди, коли тільки відвідував нашу камеру, дивився в першу чергу на вбоге Конончукове лах-

міття, і кривив з огидою обличчя. Сплюгував на долівку, хоч нам за інструкцією категорично було заборонено робити це. Бейзер переводив свої сухі зеленкуваті очі на Фавста — він раз-у-раз робив Фавстові якесь запитання.

— В чьом обвіняют тебя?...

Ми з великим напруженням чекали на відповідь: цікаво, за яку провину посадили цього тасмничого Фавста? Висидіти три місяці в "секретці", знали ми, не всякий зможе... А сам Кононщина Прокіп удавав із себе — не було ніякого сумніву — наївного селяка з Поділля. (...)

— За що? Ая, повстання.

Така відповідь нервувала Бейзера, він не міг стримати свого гніву, висмикував з чорної, офіцерського сукна, шинелі руку і, тупаючи ногою, вимахував тією рукою так, ніби намірявся вдарити Фавста в обличчя.

— Бандит!... — оскажено вигукнув Бейзер.

Фавст мовчав. Він тільки скалив свої міцні, білі, рівні зуби, а злоба, різко підкреслена на його мужицькому обличчі, спадала аж на сухі, колись соковиті губи, і застигала там, здавалося, разом із слиною.

Кленцов, радіючи, очевидно, що Фавстові була така "баня", — засміявся, але Бейзер помітив таку несподівану радість.

— Ей ти... как тебя? Чёво ржешь, чёму ти радуешься?...

Кленцов виструнчився і, зціпивши зуби на образливе "ти", промовив зі зла:

— Арестант — тоже человек... Да.

— Суткі карцера, — глухо наказав Бейзер.

І Кленцова без курива і без хліба повели з камери.

А Бейзер знову повернувся обличчям до Фавста.

— Где твоя нара? — запитав.

— Третья.

Начальник корпусу пильно обдивився з усіх боків Фавстове ліжко, торбу, рушника, з вишитим журавлиним ключем... Уже хотів був рушати з камери, як раптом прочитав надряпане: "Прокіп Кононщина", а внизу: "Христос Воскресе, Галло..."

— Христос Воскресе? тоже твой? — запитав з іронією Бейзер.

— У мене Він не воскресне... Чого тобі треба? — була Фавстова відповідь.

— Трое суток карцера... без хлеба, кровать привинтит.

Бейзер скаженів.

— Кто бросил окурки? — гукав він на всю камеру. — Чашки, стекло, ложки, ножи... Проверить, отобрать!... На три дня поднят в камере нари, староста.

— Слухаюсь!

Старий карцер, де сидів Фавст, бачив і чув у своїх кам'яних торах багато трагедій: там божеволіли, там вішалися, розбивали голови об стіну — всього було, все бачив і чув старий карцер. Аж позеленів од цвілі, од віку свого давнього і

сліз людських; по кутках просякала вода, а зимою вона трохи підмерзала й ноги сковзалися на тонкому льодку.

Фавст розповідав свою історію немудру так:

"Коли мене Бейзер кинув до цієї ями, я хотів просити його, щоб відразу взяли мене на розстріл... Це була не "секретка", ні. Подумай, яка мені рація гнити на пні, коли я знаю свій кінець краще за Бейзера? Я загнув йому матюка у вічко і, повіриш, полекшало... вилаявся я не тому, що люблю лайку, ні, зо мною трапилося щось таке незрозуміле, що й досі не можу з'ясувати собі. Горіла голова, а тюрма, уяви собі, наша велика тюрма виломлюється з ґрунту і летить високо-високо над борами...

...І знаєш, я вперше почав тоді так сміятись. Мені стало раптом страшно: що зробили з мене за сім місяців? Той дурень даремно Фавста згадував і легенди — я живий ще, хоч моя історія теж варта легенди.

...Знаю, мені вже не жити, нема мені повороту до життя — кров'ю харкаю... Дивно, один поет, цілком хворий, на мою думку, написав у карцері два рядки:

Сліпе село лютує,
А Україна кров'ю харкає...

Сліпе село... Тут, у карцері, засміявся я на слова слідчого: "де сходилися на раду? Де, в кого?"

Фавст притулювся щоким до холодної стіни і тихо шептав: "У моєї рідної сестри, чуєте?"... Далі вирівнявся і цитував собі з якогось філософа: "Панувати над рабами, обернути кожного на автомата, такий, здебільшого, намір у деспотів..."

...Так знайте, — говорив до стінки далі, — Прокіп Конюшина ніколи не буде зрадником. Я загину, сотні й тисячі таких, як я, але ніколи, ніколи не продам сестри своєї. І нікого не продаватиму. Юдою не буду.

Фавст плакав... йому все ще, здавалося, що слідчий говорив до нього.

— Каже мені Однорогов: "Ти, Конюшина, трудового походження, ти — бедняк, ти отримав освіту, ти, накінець, не Гріцько ілі Омелько какою-то... но чому, із яких побудованій ти примкнув к преступному обществу самостійників? Чому прийняв участь в возстанні?"

Конюшина відповідав:

— Ая... Пішов, не можна не йти, бо коли підпалили хату Грицькові та Омелькові, то вони лише тоді за вила і гідність свою згадають, ая... Мені ж, самі сказали, людині свідомій, треба свідомо і прямо у вічі ворогові дивитись...

Так, нібито, сказав був Фавст, а він на це усміхнувся, дав гарну папіроску: — Кури, мовляв, Конюшина, наші, і скажи нам, де поділися ваші, де були бандити?

Замахнувся і на всю руку вдарив по зубам.

Фавст, пам'ятає, до крові, до кістки прокусив йому руку ту. Тільки прикладами врятували життя Однорогову, а його тримали після цієї історії три місяці в секретному підвідділі.

...Дні текли. Конюшина почав кашляти кров'ю. Тоді його перевели до загальної тюрми, до камери ч. 12.

— Слухай, — каже мені Фавст, — ...я пережив був таку велику радість і захоплення, що й досі голова обертом йде, як згадаю минуле... Кінь був у мене — Іскра, а коли виїздила наша сотня з лісу, у гривах кінських пісні цвіли, зелені бори дорогу нам стелили, і ми були самі, як бір зелений такі молоді й завзяті...

...Не зацвітуть, ніколи вже не зацвітуть пісні у гриві мого коня! І я все таки не буду журитися ми вмираємо в ім'я наступних поколінь...

Підійшов до дверей, довго читав видряпане нігтем: "Тут була остання ніч... Ми загинули за волю свого народу; той, хто одвідає цю камеру, хай згадає нас... Земля українська кров'ю окроплена".

Фавст стояв і довго думав:

"Остання ніч"... Коли ця остання ніч прийде до нього, Конюшини?

Знесилений упав на залізне ліжко... Згадував...

...Сьогодні — багата кутя, ая... У мене не було ще тоді Іскри, не цвіли пісні наші над борами. Стояла мати коло столу, лямпадку перед образами засвічувала.

— Святий вечір, діти надходить, — казали, — не пустуйте!..."

І долівка в хаті, вимазана Оксаною, блищала, і очі дитячі блищали радістю і щастям...

А батькові очі світилися, мов у святого Миколая на божнику, він садовив праворуч себе Яця, а ліворуч — Настусю, і бавив обох, ая...

Повз них проходила горда Оксана... "Чиясь файна молода буде", — подумав.

Находила багата кутя, Святий вечір.

(Наступ Муравйова на село. Смерть Фавстового батька. Зотліле село в бур'янах. Образ матері. Бій. На чолі повстанського загону Прокіп Конюшина).

Камера. Фавст узяв з нар свою торбу, розв'язав її, підходить до Конончука:

— У вас, дядьку, хвалилися, син є? Але він вечері не принесе сюди — прийміть мою, буду валним гостем сьогодні.

Повертається до Кленцова:

— Не радійте, офіцере, з моєї страти... Пам'ятайте: "сотня поляже, тисяча натомість стане до борні".

Фавст нерухомо сидів годину, скося дивився на всіх нас і тихо шепотів щось, а далі підвівся, поспитав пана Яцьківського:

— Де твоя, Яцьківський, кружечка з орлами? Дайте мені води!

Голос його переходив у шепотіння:

— Чуєте, Сторожук списки читає?...

Він ще припав до відра й пив воду, але після цього свідомого, здавалося нам, вчинку, він уже не приходив більше до свідомости. Ловив руками повітря, ніби намагався смикнути за повід коня. Бігав по камері, гукав:

— Кіннота, на коні! До бою! Хлопці, чий кінь

біжить з Іскрою. Сторожукові потрібна кров моя? Масш її, пий!

Він ударив щиколотками по пругові дверей, розбив їх до крові.

— Кіннота на коні! Рівняйся, до бою ладнайся!

На порозі камери стояв Сторожук. Він узяв Фавста за скривавлену руку і вивів його з камери встанне...

Камера занімала з жаху.
У сусідній "етапній" камері співали студенти — ще новачки нашої тюрми:

Ой, радуйся, земле,
Син Божий народився...

А Конончук держав у руках шматок хліба, що дав йому Фавст з Поділля, і ридав.

Анатоль ГАЛАН

БЛАГОСЛОВЕННА ЯЛИНКА

Це випадкове знайомство відбулося в крамниці, де вона купувала малу штучну ялинку. Обидвом не першої молодости, але ще не зів'ялі, не зігнуті переживаннями й роками. Зловивши звучання української мови, чорнооке лице жінки обернулось до чоловіка і в ньому ледь помітною жаринкою запалилась допитливість.

— Ви також по ялинку?

— Ні. Нема для кого мені її прикрашати.

— А для себе?

— Для себе? Я вже з того виріс. Не знаходжу ні потреби, ні задоволення.

У крамниці, крім їх двох і господаря, нікого не було. Вітрину й прилавок займав "Різдвяний світ" — блискучий і радісний. Ялинкові прикраси, картинки, різні подарунки до свята притягали увагу, агітували без слів. Але чоловік обмежився десятком святочних листівок, розплатився й почав надягати рукавиці.

Вони вийшли разом. Віяв холодний вітер із сніговим пилом. Чоловік притримав капелюха і вклонився на прощання, бож супутниця зробила крок у сторону, протилежну тій, яка була потрібна йому. Він почув скрип її ходи й турботливе застереження:

— Підійміть комір!

Якщо б не було сказано цих слів, знайомство обірвалося б на самому початку й певно вони ніколи б не зустрілися у величезному місті. Та щось раптом озвалось в душі. Несподівана увага

зовсім чужої людини мимоволі приваблює до неї. Чоловік швидко наздогнав струнку постать з пакунком у руці й запитав:

— Можна вас провести?

В ясному вуличному освітленні чорні очі знову блиснули допитливістю й почулась усміхнена відповідь:

— Будь ласка!

Йшли мовчки. Вітер і сніг заважали розмові.

Тільки, коли спускалися в коридор підземки, супутниця запитала:

— Невже ви хочете провести мене аж до моєї квартири?

Чоловік відповів запитанням:

— А чому б і не провести?

І після павзи додав:

— Розуміється, якщо ви дозволите.

Квартиру на третьому поверсі було по-жіночому затишно впорядковано. Кухня, їдальня й вітальня сяяли передсвяточною чистотою.

— Ну, тепер давайте знайомитись по-справжньому, — сказала жінка. — Мене звуть Рута Радощ. А вас?

— У мене досить прозаїчне ім'я, Іван. А на прізвище Мурашко. Але чому Рута? Ви не українка?

— Я українка без найменшої підробки. Та мій тато був, так би мовити, "вільнодумець", уважав зайвим іти за второваною традицією, і тому дав дочці таке рідкісне, біблійне ім'я?

"Скільки їй років? — гадав між тим Мурашко. — Можна дати тридцять сім і можна додати ще п'ять".

Дрібні зморшки біля уст і кутиків очей не піддавалися хитрощам косметики, але ж очі були молоді, гарячі, що ще шукали якусь загублену рацію життя. Тонкий стан свідчив про те, що жінка дуже уважна до себе й не дозволяє собі харчової зайвини, "тримає лінію".

— Ось, — посміхнулася Рута, — у мене сьогодні несподіваний гість, і я дуже з цього радію. Знаєте, в мене збереглися деякі старі традиції, або, за советським поняттям, дрібнобуржуазні пережитки. У вечір перед Різдвом, у святий вечір

я, якщо буваю одна, завжди ставлю на стіл зайву тарелю. Так робила моя мама "для бездомного мандрівника, для випадкового гостя", як вона казала.

Мурашко похитав головою, не то дивуючись, не то осуджуючи "пережиток".

— Як давно все це було! Ви мені вибачте, але я вже не відчуваю ані Різдва, ані Великодня. Мене так довго били по голові "новою мораллю", що вона виїла в мені всю мою душу й там тепер, крім порожнечі, нічого нема...

Вправні жіночі руки тим часом опоряджували стіл. Страви були традиційно пісні: грибовий борщ, риба, пиріжки з капустою й картоплею і узвар на закуску. Стояла також пляшка "смирновки" і пляшка вина.

— Тепер ще десять хвилин зачекайте. Я повішу прикраси й запалю свічки на ялинці. У мене, бачте, була така ж, але випадково, саме сьогодні зламалась і тому довелося йти купувати.

— Я вам допоможу.

— Допоможіть, якщо хочете. Буде скоріше.

Двоє літніх людей старанно розвішували різнокольорові скляні прикраси. Рута запитала:

— Ви живете самі?

— Сам.

— Родину залишили вдома?

— Нікого я не залишив. Дружина й дочка були зі мною на еміграції, але в 1945-му році, напередодні закінчення війни, загинули під бомбами.

— І в мене від бомби загинув чоловік.

На хвилю чорні очі втратили свій блиск, наче затяглися туманом. Але різкий змах коротко підстриженим волоссям відігнав тяжкий спогад, і на обличчі знову з'явилась усмішка.

— Як швидко в нас іде. Дві руки добре, а чотири краще. Правда?

— У вас дуже вправні руки.

— Це від постійного тренування. Я працюю в кондитерській фабриці, загортаю цукерки. А ви?

— А я служу в Об'єднаних Націях... Ходжу з мітлою й чекаю, коли хтось із відвідувачів кине недопалок у коридорі.

Рута скосила погляд на Мурашка.

— Можу сказати з певністю, що ви закінчили університет або якийсь інститут.

— Чому ви так думаєте?

— Тому, що у вас так трагічно прозвучало слово "мітла". Але будьте філософом. Мітла не понижує, понижує тільки черстве серце...

Щось ізнову здригнулося в грудях Мурашка. Адже це слова його дружини, спокійної, вдумливої й ласкавої в найбільш тяжкі хвилини життя. Приблизно такого ж віку, як ця Рута, була б тепер і його дружина, але вона рано посивіла й виглядала старше від своїх років.

— Ну, давайте сідати за стіл. П'єте?

І не чекаючи на відповідь, Рута додала:

— Гадаю, що так. Я також п'ю... Розуміється, небагато, відповідно до моєї статі.

Мала ялинка, освітлена мерехтливими вогненними язичками, коли погасили світло, виглядала якось містично й зворушливо.

— Ви з яких околиць? — спитав Мурашко.

— З Галичини. А ви?

— А я з Київщини, як кажуть, наддніпрянець.

— Гарно у вас там? Я на Наддніпрянщині ніколи не була.

— Шкода. Тоді ви не питали б, чи у нас гарно. Проте я, хоч і короткий час, був у Львові й не сказав би, що він виглядає гірше від Києва. Ваш Львів чудовий.

Алькогольні напої, хоч і вживані в скромній мірі, розігріли кров, активізували думку. Нові знайомі навперебій розповідали про своє життя, про світлі й темні його сторони, й не зчулися, як настинний годинник пробив 12.

Мурашко підхопився.

— Час додому, пані Рута. Дякую вам за приємний вечір, давно вже я мав таку добру компанію...

— Може, зайдете ще колись? Запишіть мою адресу.

Нічне місто було майже безлюдне. Тільки іноді траплялись перехожі, зате потік авт рухався безперервно, пронизуючи сліпучим світлом засніжені вулиці. Мурашко опинився в своїй невеселій кімнаті і вдвічі сильніше відчув самотність, ізольованість від людей, непотрібність власного існування. Справді, для кого він живе? Тут нема близьких, а на батьківщині теж порожньо, бо всю рідню вислано за її межі й навіть невідомо, чи хтось із тої рідні досі уцілів. Завтра Мурашко піде до церкви, послухає спів гарного хору, зустріне з кількома приятелями, а тоді знов одноманітна, нецікава праця.

Перед тим, як лягати спати, Мурашко викупався, сів біля дзеркала й почав розглядати своє обличчя. Воно ще не втратило свіжості, блакитні очі не потьм'яніли, зуби всі на місці, навіть без пломб, завдяки здоровій спадщині. У світлому волоссі майже непомітна сивина скронь. "Хлопець хоч куди — козак!" — подумав Мурашко й одночасно насмішкувато похитав головою, мовляв, кінчилося твоє козакування, поганай, брате, до ями...

Довго не спала й Рута. Накручувала на рольки волосся, втирала крем у шкіру, лакувала нігті. Їй сподобався сьогоднішній гість. Чому вона не запропонувала йому лишитись до ранку? Що ж тут такого? Спати зовсім не хотілось, можна було б ще погугорити... Але зразу ж згадала про сусідку, Галю язикату, як її охрестили заочно в гурті фабричних робітниць, і вирішила, що зробила правильно, інакше "язиката" розплескала б скрізь, що в неї ночував невідомий мужчина. Ох, ці плітки! Вони псують півжиття людині. А чи варто звертати на них увагу? Плескатимуть? То й хай. Рута нікому не підзвітна, сорок років це вже не двадцять, коли недобрый поговор може зіпсувати дівочу кар'єру... Іван Мурашко, колишній учитель, тепер робітник-прибиральник. Він не набагато старший від Рути, може, на два, чи на три роки. А який вихований! Навіть дивно для підсоветського громадянина, де брутальність увійшла в законну норму, де люди розштовхують ліктями подібних собі, щоб захопити місце в черзі, або якусь там харчову "благодать". Рута зі-

тхнула. Несподівано прокинулася роками при-
спана туга за теплом близької людини, хотілося
відчутти її ласку, втонути в тій ласці, як у соняч-
ному промінні, забути сіре, буденне життя.

Від того часу похмурий, в усьому зневірений
Мурашко став частим гостем Руті. Вона спо-
чатку називала його, з огляду на колишню пра-
цю, "пане професоре", але він морщився і врешті
з гіркотою вигукнув:

— Пані Руто, ну, який я професор? Те, що
було, минуло. Тепер я "пан замітальщик". Я міг
би й вас називати "пані інженерова" по чолові-
кові, та ви вже сама, й той титул вам не нале-
жить. Краще називайте мене по імені.

Вони подружили. Рута була тактовна, уникала
згадувати болюче минуле, зводила на жарт ска-
рги свого приятеля на невідрадне становище емі-
грації.

— Пане Іване, премудрий цар Соломон колись
сказав: "Псові живому краще, аніж левові мер-
твому". Ми здорові, рухаємось, нормально їмо й
спимо, маємо розваги, й просто гріх нам нарікати.
тим більше, після нашого досвіду. А уявіть собі
життя в советському концентраційному таборі,
куди ви та й я обов'язково потрапили б, якщо б
не емігрували. Треба бадьоро дивитись на світ.

Мурашко погоджувався, а все ж таки хробачок
невдоволення лишався в душі, той хробачок, що
назва йому — ностальгія. Чужа сторона, чужі
люди, брак якоїсь доброї перспективи в майбут-
ньому. Хіба що Рута... З кожним днем усе щораз
більше відчував Мурашко, що вона заступає йо-
му втрачене, діє, як той містичний лікувальний
бальзам... Раніше не зверталось уваги на жіночу
вроду, всі жінки здавались однаково нецікавими,
а тепер... Уже вони перейшли й на "ти", і тоді
Рута, пригорнувшись, як ласкава киця, запитала:

— Івасю, в тебе з англійською мовою, здається,
непогано?

— З мовою? Я її знав ще вдома.

— То чому ж не використати цього? Ти зберіг
свій інститутський диплом... Розуміється, тут йо-
го не визнають, але можна нострифікуватись...

— Руто! Ти мрійниця. Починати навчання в
42 роки?

— Це нічого, Івасю. Спробуй!

І Мурашко спробував. Спочатку ходив на ті
вечірні курси при університеті без особливої охо-
ти, казав, що він там "дід серед онуків", а потім
захопився і, сміючись, розповідав Руті:

— Руточко, я думав, що буду відставати, що
пам'ять моя вже не та, а виходить — я в числі
перших, студенти звертаються за порадами, про-
фесори хвалять. Отже, є ще порох у порохівниці...

Вони оформили свій шлюб і жили разом у за-
тишній Рутиній квартирі. Мурашко з подякою
відчув жіночу руку, яка взяла на себе всі госпо-
дарчі справи, звільнила чоловіка від найменшого
клопоту.

— Ти вчись, любий, учись, це в тебе на пер-
шому пляні.

Минули роки навчання. Минув випускний
іспит. Мурашко з дипломом викладача славісти-
ки в американському університеті, навантажений
добірними закусками й питвом, поспішав до-
дому. Від похмурости й ностальгії в нього вже
давно не лишилося й сліду. Він схопив свою
дружину на руки, підкинув її, наче м'яч, угору
й заспівав:

— Як у лузі, при дорозі, рута м'ята зійшла...

— Що ти робиш, Івасю!

— Це я дякую тобі, твоєму гарному серцеві,
твоїй руці, що вивела мене з безнадії. Тепер —
геть твою фабрику, пані... професорова!

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

CHIN НА ХВИЛЯХ FM 101

в Торонто

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 6.00 до 6.30 вечора

Керівництво:

Головна Рада Коша Старших Виховників

ОДУМ-у в Канаді

Різдвяну передачу ОДУМ-у

слухайте в понеділок

6-го січня 1975 р. о 7-й год. вечора

з радіостанції CHIN на хвилях FM 101

П. АНДРІЄНКО-ДАНЧУК

ПИСЬМЕННИЦЯ ПРАВДИ

"Писати правду і тільки правду..." такими словами письменниця прозаїк-реаліст, Докія Гуменна започаткувала свій вступ у літературу в 1924 році нарисом "У степу".

Цього року Докія Гуменна відмічає 50-річчя своєї літературної праці і 70-річчя трудолюбивого життя.

Докія Гуменна є не тільки визначним прозаїком-реалістом, але й новатором. Вона ввела нові жанри в сучасну українську літературу, які були до того тільки у західно-європейській літературі, — це твори, які в своїй основі мають археологічні теми, що творять окремий цикл, починаючи від повісті "Велике Цабе".

Письменниця народжена 1904 року в Україні, на Київщині. У Києві закінчила студії літератури й лінгвістики в Інституті Народної Освіти, вже тоді виявляючи зацікавлення археологією.

Докія Гуменна, як і не один з нас, мала виключне щастя вирватися з червоного московського пекла й переживши гітлерівсько-німецькі табори, виїхала до Америки, де тяжкою фізичною працею здобула, хоч невеличку, фінансову базу для видання своїх творів. З неабиякою майстерністю вона показала нам картини за картинами, епізоди за епізодами, сцени за сценами і з щирим надхненням і яскравими художніми образами задокументувала навіки життя-буття України під комуністичним режимом.

Цікаво схоплене й зображене також життя українців у Канаді та ЗСА. Різноманітність тематики, багатство ідей характеризують творчість письменниці. Її твори нараховують більше 20-ти томів. Самих нарисів, оповідань і новел можна начислити понад сто.

Гляньмо тільки на перелік видань:

"Діти Чумацького Шляху" — роман, епопея в 4-ох томах 1941-1951 р., Німеччина. "Велике Цабе" — повість 1952, Нью Йорк. "Мана" — повість 1952, Н. Й. "Хрещатий Яр" — роман, хроніка 1956, Н. Й. "Епізод із життя Європи Критської" — феєрія 1957, Н. Й. "Вічні вогні Альберти" — збірка нарисів 1959, Едмонтон. "Жадоба" — збірка оповідань 1959, Н. Й. "Серед хмаросягів" — збірка оповідань 1962, Н. Й. "Скарга майбутньому" — роман 1964, Н. Й. "Благослови, мати" — есей, візія 1966, Н. Й. "Золотий Плуг" — роман 1968, Н. Й. "Чотири Сонця" — оповідання і новелі 1969, Н. Й. "Родинний Альбом" — есей, візія 1971, Н. Й.

Докія Гуменна від 1924 року належала до об'єднання письменників "Плуг". У 1928-29 р. на сторінках журналу "Плуг", заходом Сергія Пилипенка, який очолював організацію "Плуг", з'явилися нариси "Листи із степової України" та "Ех, Кубань, ти Кубань хлібородная..." Вірна своїй засаді писати правду і тільки правду про життя, брати найтипівше, найхарак-

терніше, найгостріше, — авторка пише про життя українського степового села, моторошно-тяжкі умови новостворених комун та державних фабрик хліба, "радгоспів".

Перші твори критика зустріла прихильно, проте пізніше розгромила за "буржуазний націоналізм". На підтримку Докії Гуменної виступив цькуванняний і позбавлений права голосу Остап Вишня. На захист її став і С. Пилипенко, якого пізніше комуністичний уряд знищив. Генеральний секретар центрального комітету комуністичної партії (більшовиків) України (ЦК КП(б)У) С. Косіор у своїй доповіді на 14-й партійній конференції Київщини (1929 р.) в розділі "Обличчя українського націоналізму", схарактеризувавши закордонних "вовків" націоналізму на чолі з Дмитром Донцовим, перейшов до внутрішніх "вовків" і, почавши з академіка Єфремова, письменників В. Підмогильного та Г. Косинки, закінчив Докією Гуменною, закинувши їй брак пролетарської ідеології. Такий був дебют нашої письменниці, він набрав всесоюзного розголосу у зв'язку з її викриттям русифікаторських виступів на терені України, відомого в тій ділянці російського письменника Ф. Гладкова. За це Докія Гуменна дістала тяжкий удар.

Велика віра в перемогу допомагає їй не заломитися. Вона пише й далі, а С. Пилипенко публікує новий її нарис "Стрілка коливається" (1930-го року), а також повість "Кампанія" (1931).

Описуючи страхіття, які нищили українське село, вона пише: "Здається, пройшла цим краєм якась згубна війна, набоями з літаків повалила села, газами отруйними знищила людей, так мертво визирає краєвид... починається пустка на теренах двох округ, Херсонської і Мелітопільської, почалося масове виселення, зернотрест купує села і призначає людям термін виїзду на інші землі..."

У зв'язку із цькуванням Сергія Пилипенка, що відкрив Докії Гуменній дорогу до друку, посипалися ще грізніші удари й на неї. Критика урядових офіційних чиників назвала твори Докії Гуменної "черговою куркульською диверсією", а саму письменницю "куркульською провокаторкою", "рупором дрібної буржуазії", "трубадуром куркульства" — ось якими епітетами на адресу Докії Гуменної зарясніла тодішня советська преса. Письменницю викинули із спілки письменників "Плуг" і, звичайно, наглухо замкнули їй двері до новоствореної Спілки Радянських Письменників.

Так жорстоко замкнулося коло першого етапу літературної діяльності нашої повістярки, доказом цього є її мовчанка на протязі 9-ох років. Можемо уявити, яку душевну драму перейшла

письменниці. Але її сила волі, твердість характеру і віра в свою правду не дали їй заломитись остаточно, і при першому політичному відпруженні вона написала й опублікувала повість "Вірус" (1940 р.) про медичні заклади, в якій письменниця викриває нечесність, бюрократизм, гнилизну партійно-радянського апарату. Нагодачі літератури вчинили неймовірний погром цієї повісті, за ніби "наклеп на радянську дійсність", у московській "Правді" з'явилась стаття "Лживая повесть" і т. д.

Несподіваний вибух війни врятував письменницю від фізичного знищення, як це сталося з іншими письменниками того невідрадного часу на просторах України.

Війна дала змогу вирватись на захід, де письменниця розгорнула свій талант і завдяки своїй працьовитості написала цілий ряд вартісних творів, що залишаться вічними в скарбниці української літератури.

У тяжких умовах і небезпеці народжувався роман Д. Гуменної "Діти Чумацького Шляху". Під грім канонад 1942 року письменниця започаткувала цей твір і писала його до 1946 р. Вона хотіла створити його як пам'ятник своїй мамі, яку глибоко любила й шанувала. Не легко було працювати у таборах, при спалахах фронтових вогнів і в голоді. Воєнна хуртовина не могла побороти віри й задуму, над яким письменниця розпочала свою працю. У чотиритомовій епопеї "Діти Чумацького Шляху", письменниця зобразила долю українського села від кінця XIX ст. до сталінського лихоліття 30-их років нашого століття.

Юрій Шевельов 1948-го року писав: "Роман Докії Гуменної "Діти Чумацького Шляху", однієї з чільних представниць сучасної української прози, становить собою велику культурну цінність, як з огляду мистецького, так і з погляду мемуарно-історичного. Роман змальовує наступ большевизму на український народ, взятий письменницею в двох головних паралельних плянах: колективізація українського села і ліквідація "куркульства" (багатших селян) з одного боку, процес винищення української культури з другого. Дійсність схоплено і показано надзвичайно широко. Авторка сама пережила те, що описує, сама була переслідувана і зазнала змальовуване на власній спині. Процес розкладу українського побуту, культури, родини тощо, подано надзвичайно переконливо".

Проф. Бойко в "Нашому Кличі", Буенос Айрес, Аргентина, в серпні 1952 року пише: Роман Докії Гуменної "Діти Чумацького Шляху" — є одним з найвизначніших літературних явищ української літератури останнього десятиліття. Цим романом вписала Д. Гуменна своє ім'я на завжди в історію української літератури. Твір є немов літописом долі двох поколінь селянської родини, охоплюючи собою більше, як 30 років 20 століття. Письменниця розгорнула широке полотнище української підсоветської дійсності тридцятих років. Кожний, хто не пережив советської дійсності, прочитавши "Діти Чумацького

З ВЕЛИКИМ ПРАЗНИКОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

вітаємо

ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
ТА НАШИХ ЧЛЕНІВ
ВЕЛИЧНИМ
ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ

З Різдвом Христовим оживають наші традиції, відновлюються згадки про минуле, відсвіжується туга за рідним краєм, а нерідко і за рідними і приятелями, які у ньому свій вік коротають. У Різдвяний час глибше відчуваємо наше братерство і наш зв'язок з нашим народом і Україною. Тут на Канадській землі, далеку Україну заступає нам наша українська громада і її національні установи, які працюють для допомоги її визволення. Тому пильно зберігаймо їх, станьмо всі членами разом з нашими дітьми і внуками та спільно змагаймося за нашу силу. Вже 80 років, спільно змагаймося за нашу силу. Вже 81 рік, для добра України і української громади в Канаді і Америці, працює наша найстарша й найбільша установа поза межами України.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Він об'єднує майже 100 тисяч українських родин, та дбає про їхній добробут і забезпечення. Двері його широко відкриті для всіх українських земляків. Це соборна українська установа, якої дальший ріст і розвиток, запевнить розвиток української спільноти і її будучність. Не забуваймо, що тільки у великій громаді наша велика майбутність!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
КАНАДСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

В усіх справах УНС в Канаді, звертайтеся до Головного Радного і організатора п. Василя Дідюка, на адресу:

142-A Grenadier Road, Toronto 3, Ont.
Tel.: 767-4720

Шляху", в силі буде відчувати страхіття і відразливість советського режиму на Україні, а хто пережив 30-ті роки на Україні, винесе з твору поглиблене розуміння й відчуття, що сам пережив".

Авторка зробила те, чого дотепер не зробив ніхто. Вона дуже детально розгорнула картину духового двобою сторін з різною нерівними шансами: з одного боку могутня більшовицька держава, з усіма засобами, з другого — одинока людина, ізольована в усіх внутрішніх шануваннях, оперта лише на власний життєвий досвід і на успадковані соціальні інстинкти, перейняті від своїх українських предків... Докія Гуменна підняла таємничу завісу перед світом, що робиться в душі окремої людини, коли тоталітарний терор розгромив усі форми організованої громадської опозиції і коли людині доводиться самотужки відстоювати своє право духової індивідуальності і простувати свій шлях до цілковитого протиставлення себе тоталітаризмові. Роман дає прекрасну, закінчену в собі картину соціальних злиднів і соціального паразитизму в так зв. "соціалістичному" суспільстві. Показано важкий, нищівний для українського села голод 1933 року, організований советською владою для ослаблення біологічної сили українського народу. Безодня народних страждань, голодна смерть безсилих людей, що втікають із сіл до міст у пошуках хліба, пухлі трупи дітей, що їх тачками вивозять до могил, голодне божевілья, а разом з цим відпочинкові вілли для володарів советського світу, навколо яких ходять голодні селяни з марно простягнутою рукою. Цей важкий контраст советської дійсності, письменниця глибоко й правдиво розкрила на сторінках свого роману.

Роман "Діти Чумацького Шляху" заслуговує не лише на те, щоб його читати, його треба студіювати у школі, з ним повинен обізнатися кожний, хто хотів би збагнути все найістотніше в житті української інтелігенції 30-их років під московсько-советським режимом на Україні.

1952 року виходить психологічна повість "Мана", дія відбувається в Києві, письменниця стверджує, що радянській системі не пощастило проникнути у внутрішнє життя української людини, і ця людина й далі зберігає свої душевні цінності, багатство свого внутрішнього життя. Юрій Шевельов пише: "...Це є кристаль мистецького твору, це є твір новаторський, зосереджений і вглиблений у внутрішнє, він цурається зовнішніх ефектів, — цей жанр непогано репрезентував Михайло Коцюбинський, або "Під тихий вечір" Богдан Лепкий (характерність імпресіонізму...).

У цьому самому році появляється повість "Велике Цабе", зміст знайомить нас із життям давніх предків українського народу. Цією повістю письменниця започаткувала нову тематику в українській літературі. Зміст її — пригоди й життя на Україні біля 5.000 років тому. Основа цієї повісті на наукових дослідженнях Трипільської Культури. Тут письменниця використала

матеріали археологів та істориків, створивши твір великої історично-літературної вартости.

Започаткувавши цією повістю нову тематику, письменниця дала цілий оригінальний цикл мітологічних та історіософічних візій, як феєрія "Епізод із життя Європи Критської", де висвітлює, як на тлі стародавньої мітології йдуть світові сучасні суперечності між матеріальним і духовим світом: ...Мати Європа і дочка Україна..."

Так Докія Гуменна у своїх творах: есей-візія "Благослови Мати", роман "Золотий Плуг", есей-візія "Родинний Альбом" — зробила відважну мандрівку в праісторію людства, щоб там віднайти дух і провідне місце української людини і поглибити історію буття нашої нації.

Понад все письменниця любить свій нарід і свій річний Київ, який є головним героєм у романі "Хрещатий Яр". Київ — серце й мозок України, в його другій, після Батия, катастрофі. Твір подає трагічні моменти з другої Світової війни та німецької окупації України. Авторка каже: "...дві скелі насувалися одна на одну для смертельного ударення, а між ними український нарід і ціла ідея українства завішені на павутинні над безоднею".

Книга, що хронологічно попереджає "Хрещатий Яр", роман "Скарга Майбутньому", присвячена 150-річчю Т. Шевченка, як ювілейне видання (за нотаткою письменниці). Мотто з творів Т. Шевченка, що попереджають всі три частини роману, задають тон, служать ключем до ідейного задуму письменниці. Зовнішньо — це період довоєнних часів у Києві, проблема творчої одиниці в умовах советського тоталітаризму, проблеми подружжя, родини, призначення жінки, родовід українського народу. Внутрішньо — це самооборона, душевні напруження, намагання протиставитися всероз'їдаючому розкладові тоталітаризму, що навис не тільки над матеріальною, але й над духовою сферою підсоветської людини. Роман кінчається вибухом німецько-більшовицької війни в 1941 році. Авторка сама пережила цю епоху й накреслила оскарження на цей режим перед майбутніми поколіннями, коли Україна визволиться з-під ворожого ярма, і тому авторка присвячує цей роман "150-річчю безсмертного духового батька народжених і прийдешніх поколінь" Тарасові Шевченкові.

Письменницю непокоять нерозв'язані суперечності подій і доля жінки в цих подіях. Вона порушила цю тему в оповіданнях "Жадоба", ідея цих чотирьох оповідань є емансипація жінки, це піби продовження творів Ольги Кобилянської... і цю проблему порушила Наталія Кобринська яких 75 років тому.

Шлях української людини поза краєм, письменниця подає у збірках: "Вічні вогні Альберти", "Серед хмаросятів" і "Багато неба" — тут письменниця описує тяжкий шлях української людини в перехідній добі таборів, утікачів, виїзд за океан, вільне поселення та господарче закорінення в Новому світі. Авторка докладно описує життя нашої еміграції, людей різних ста-

нів, віку та їх проблеми пов'язані з вихованням молодого покоління.

Вона пише: "Куди мої очі мають дивитися в цім незвичайнім місці — на цивілізацію, чи на край світа... небо таке синє, як в Україні, а хмаринки на ньому білі, я нігде таких не бачила. Це Канада, первісна, дика, непривітна до людини, якою її застали перші українські піонери років із 60."

Дійсність для письменниці майже казкова.

"В Едмонтоні живе 80.000 українців — це діти піонерів. 60 років тому прибули сюди неписьменні, безпомічні, без мови, згублені в темних канадських лісах — це були їхні батьки. Їх діти вже великі багатії, один з них признався, пише Докія Гуменна: "У мене грошей більше, як розуму". Перші поселенці везли з собою з дому до Канади сокиру, серпа, косу, свердла, долото... йшли 300 миль пішки, комарів було, що протягнеш рукою по лиці, сама кров, мешкання без вікон, тільки одна діра вгорі лишалася, щоб дим виходив, босі ходили — не було чобіт... не було сварок... двадцять два роки дерли пні... Перші наші люди в Канаді не знали хто вони: русини, австріяки, мадяри, поляки, чи якісь "галішен". Журба, як навчити молодь по-українськи. Українська молодь одномовна, союз Українок у розпачі: нема секретарки, щоб знала по-українському". Письменниця пише: "...висновок песимістичний — велика здібність пристосування, а особливо велика здібність асимілювання".

Письменниця підшукує в кожному місці українську громаду, віддыхає життям цієї громади і тішиться кожним кроком прогресу цієї громади.

Читаючи, Ви відчуваєте, як вона хвилюється за кожний успіх українця і як письменниця бажає, щоб її земляки не залишились чорноробами у цій країні, а щоб опанували знання і здобували цю країну.

Письменниця хоче, щоб той український емігрант, який змушений був покинути рідну землю, не розгубився, але доказав свою живучість і свій талант і перед світом, і перед своїм народом. Бо й сама письменниця, якщо треба би здати звіт із талантів, які подарувала їй рідна країна в далеку дорогу, — стане з повними руками: це її книги, які вона створила й видала на еміграції серед дуже тяжких обставин і які є великою вартістю для нас емігрантів і для українського народу. Твори нашої заслуженої письменниці, було б дуже корисним і побажаним, перекласти на англійську мову, а також видрукувати і використовувати, як лектуру в нашому шкільництві.

ПРЕЧИСТАЯ ДІВА

Пречиста Діва Сина породила
Так рано,
Так рано, раненько, радуйся, земелько,
Бо Христос ся народив.

Ангели співають, пастирям звіщають:
Слава!

Слава на небі, а спокій на землі,
Всім людям спасіння.

І Пастирі спішно, біжать утішно,
Щоб Христа,
Щоб Христа вітати і поклін віддати
В вертепі на сні.

А за блиском зорі ідуть в покорі
Три царі,
Три царі, зіздарі і приносять дари
Христові в офіру.

І ми також нині Ісусу Дитині
Поклін всі,
Поклін всі віддаймо і прославляймо
Щирим, чистим серцем.

Леся УКРАЇНКА

КОЛЯДА

Ой в гаю, в раю, близько Дунаю
виросло зело дивно-весело.
В ньому стебельце — з коп'я деревце.
на ньому гілки — золоті стрілки,
а на вершечку квіточка сяє.
Деся узалася лютая змія,
розп'яла крило та понад зело,
ясная квіточка потьмарила,
райська земля засмутилася.
Ой надбіг, надбіг білий молодець,
вирівав сучок та зробив лучок,
вломив гілочку, ясну стрілочку,
устрелив змію попід реберце,
попід реберце в самеє серце.
А де кров кане, там пожар стане,
та запалають гори — долини,
ясним пожаром без пожарини,
райська птиця вся сполошиться,
замахне крилом та понад селом
ярая квітка злотом засяє,
нехай же сяє, та й не згасає.

Іван ПІДДУБНИЙ

ВАРТІСНА КНИЖКА

Видавництво "Тризуб" (Вінніпег, Канада) по-смертно випустило твір нашого науковця й громадського діяча Дмитра Солов'я п. н. "Розгром Полтави". Це, як зазначено в підзаголовку книжки — спогади автора періоду визвольних змагань 1914-1921 рр. Видано книжку з нагоди 800-ліття м. Полтави. Публікація ця стала можливою завдяки старанням доні автора Оксани та її приятелів.

Книжка має 194 стор. тексту і 10 стор. авторських додатків та пояснень. Є в ній три портрети автора (два у молодому віці й один — в старшому). Надрукована книжка на доброму папері і добре мовно відредагована.

Заголовок книжки говорить про розгром Полтави, але треба відразу ж сказати: в книжці йдеться не про той розгром, що його вчинив "той перший (московський цар Петро), "що розпинав нашу Україну" (Тарас Шевченко)), а про московських загарбників, що уже в нашому столітті прийшли на Україну з привабливими гаслами-обіцянками вселюдського щастя, а справді принесли людям гори горя й нещастя. Належне місце автор приділив також і іншим російським єдиноділимцям — уже не з-під червоного, а з-під трьохкольорового прапора (денікінцям).

Книжка має 4 розділи: I — Студенти, II — Під наглядом поліції, III — у Полтаві за часів визвольних змагань і IV — Розгром.

У першому розділі автор оповідає про українське національне життя в Полтаві й на Полтавщині на початку нашого століття, цебто під московським царським "караулом". Тут, між іншими, є й такі підрозділи, як заборона улаштовувати Шевченківський ювілей, міжнаціональні переговори для спільної культурної акції, "Готуємося випустити проклямацію", "Сексот крокує за спиною", "В лабетах поліції", "На допитах в жандармському управлінні" та ін. У другому розділі: зустріч з політичними в'язнями, з'їзд у Полтаві та зародження Юнацької Співки, шкільних українських гуртків, настрої й позиції щодо війни 1914 р. та інші. Тут дуже цікавим і цінним є таке місце у книжці: "Чому в шкільних гуртках з вивчення українського національного питання мої товариші і я вивчали проблеми соціально-економічні?" — Запитав автор і сам відповідає: "Тому що, за нашим переконанням, досягнути національного звільнення без знищення російської політичної системи неможливо".

У третьому розділі автор описує спроби, намагання активніших українських громадян брати участь в культурному й господарчому житті міста й губернії, зокрема — в діяльності кооперації, то в той час повоєнної та революційної нестачі речей першої потреби була дуже актуальною. Тут таки ж у підрозділі "Війна і дещо з нею пов'язане" автор оповідає про такий епізод: як відомо,

під час війни на сході, а в тому — й на Полтавщині, було чимало біженців з наших західних областей. "Ми, — пише автор, — пробували увійти в зносини з новоприбулими братами з Галичини. Зібрали трохи грошей, трохи українських книжок, але... селяни були неписьменні, а інтелігенція дивна й невиразна. У пам'яті лишився непривабливий образ молодого чоловіка — Продана. В його поведінці було щось таке, чого я не змію переказати, але що відвертало нас від нього, хоч ми й мали щире бажання допомогти. У мене потім виникла підозра, що інтелігенція належала до москвофілів, дарма, що нічим цього не виявляла".

В останньому — четвертому розділі, автор оповідає про безвиглядність партизанської боротьби, що провадилась тоді подекуди на Полтавщині в час остаточного закріплення советської влади, розгром Полтавського Комітету, Полтавські жертви, Харківську Голготу (під владою ЧеКа) і, нарешті, мартиролог полтавчан-українців, що загинули в 1919-20 рр. від окупантів.

Як спогади, книжка не може претендувати на опис подій часу з, так би мовити, суворо наукових позицій. В ній чимало місця приділено й чисто індивідуальним проблемам та власним оцінкам тих чи інших фактів чи осіб. Важливим є — і це характерне для цього автора — що він не намагається обов'язково перетягти читача на свій бік. Цього він досягає зрівноваженістю й спокоєм своєї розповіді, хоч іноді й дозволяє собі підвищити тон, але тільки там, де його справді потрібно, де не можна мовчати, а треба кричати.

Хоч книжка присвячена лише кількарічному періодові нашої історії і до того ж — лише одному, хоч і дуже симпатичному куточкові нашої батьківщини, — вона заслуговує на велику увагу. Там бо народився й жив батько нашої новітньої літератури, якому, як відомо, Тарас Шевченко присвятив вірша з такими знаменними словами:

Будеш, батьку, панувати
Поки живуть люди,
Поки сонце з неба сяє
Тебе не забудуть.

На Полтавщині жили й працювали славні наші письменники: Іван Нечуй-Левицький, Панас Мирний та інші. А в самій Полтаві народився й виховувався той, чий ім'ям названо цілий наш національно-визвольний рух 20-го століття — Симон Петлюра.

Але вартість книжки Дм. Солов'я не лише в цьому. В невеликому творі автор зумів, як це йому властиво, дати правдиву історію Полтавщини так, що з неї можна вичитати правдиву історію всієї України періоду визвольної боротьби за державність і передісторію цього періоду. Чи ж варто підкреслювати важливість цієї риси книжки для народу, який бореться за своє національно-державне буття?

Автор часто розповідає цікаві й повчальні епізоди зі свого життя та боротьби, як також про людей, що разом з ним працювали і часто за ту

“Багатокультурність належить до постійної політики уряду”

Канадський Уряд вважає багатокультурність інтегральною частиною Канадського суспільства, а тим самим наріжним каменем тривалої канадської єдності, опертої на взаємному респектові й визначенню. Очевидно, наш уряд переконаний, що багатокультурність може повністю діяти в контексті двомовності, вони обидві є невідлучною частиною канадської дійсності.

Я мав щастя вирости в громадськості, яка є багата на культурну й мовну різноманітність. Я у своїй теперішній ролі, як член Парляменту та Міністер Кабінету, глибоко зацікавлений правами й добробутом культурних груп Канади. Можливо, що це основна причина моїх зрозуміння таких широких горизонтів у моєму багатокультурному мандаті.

На мене, як міністра, який прислухо-

вується до потреб громади, припав обов'язок бути вашим репрезентантом у Кабінеті, забезпечуючи, що напрямні урядової політики будуть згідні з метою та аспіраціями всіх етнокультурних груп. Вклад не-англійських і не-французьких культурних груп у Канаді, переплетених із вкладом англофонських і франкофонських спільнот, витворюють сильнішу канадську соціальну матерію.

Багатокультурність стала постійною урядовою політикою. Ця програма вимагає дальшої уваги та розвитку. Я зобов'язався і вирішив дати їй одне та друге.

John Munro

Minister Responsible
for Multiculturalism

Ministre chargé
du Multiculturalisme

MULTICULTURALISM
Multiculturalisme
MULTICULTURALISM
multiculturalism

БАТЬКІВСЬКІ ЗБОРИ

(Замість фейлетону)

Хоч погано баба танцює, зате довго.

Народня приповідка

Дітям треба приділяти якнайбільше уваги, бож діти — це майбутнє нації.

Дістав я оце запрошення на збори батьків, діти яких ходять до школи українознавства. Прийшов на означений час. Зібралось зо три десятки батьків. Збори відкрив сам пан директор. Спершу він говорив про світові події і проблеми, потім розповів про свою молодість, згодом як він учителював у старім краю, і про тих, котрих він учив, що, мовляв, їх і тепер можна пізнати по виразу обличчя. (Тут хтось нишком зауважив, що може вони кривляться, як побачать свого старого вчителя?). Потім пан директор розповів про свою доньку, як він її добре виховав і навчив української мови, вона навіть виправляє його конспекти, не зважаючи на те, що він має титул професора.

Тут мій сусіда запитав мене, чи він часом не потрапив на якісь інші збори, а я йому сказав, щоб мав трошки терпіння, що ми ще говоримо й про дітей. Інша пані зауважила, що певно пан директор забув, що це батьківські збори, і думає, що він на своїй радіо-годині, яку провадить щосуботи.

Далі пан директор нарікав, що на батьківські збори ходить мало людей, а на футбол по 50 тисяч. Він пояснив це тим, що люди, які ходять дивитися спорт, втратили баланс і незадовго перевернуться.

Коли один молодий батько висловив припущення, що на збори батьки мабуть тому не ходять, що пан директор те саме говорить тим самим людям, то пан директор заперечив, що це неправда, бо на зборах сьогодні є одна особа, яка ще не чула його промови.

Потім пан директор закликав всіх до щирої дискусії, та щоб не боялися критикувати його. І дехто позирив йому і зробив кілька зауважень панові директорові, як напр. те, що він виганяє вчителів.

працю відповідали перед "найдемократичнішою в світі" большевицькою владою. Згадує автор таких людей як проф. О. Синявський, проф. Рябокін, відомий діяч В. Дубів та ін.

Хоч автор книжки й прожив нелегке життя, працюючи для свого народу, і часто зустрічав великі перешкоди в тій праці, але він ніколи не зневірювався. Недаремно на заголовній сторінці книжки він вмістив таке мотто з вірша нашого славного поета О. Олеса:

Дивлюсь на пройдену дорогу,
І гнів і жаль мене пече...
Але у нашу перемогу
Усе ж я вірю гаряче.

І пан директор не забарився тих, хто його критикували, назвати бунтівниками, некультурними і, навіть, негідними чи безсовісними.

Сказав, що виганяв учителів, бо вони критикували його, а це не етично. Він виганяв учителів у старому краю, потім в таборах і тут буде виганяти.

На зборах він не давав слова вчителям, мотивуючи це тим, що є таке неписане правило, за яким не вільно вчителям критикувати директора публічно. Один з учителів доводив, що він не тільки вчитель, але й батько, та йому не вірили. Хтось підтримав батька-вчителя, що він таки має дітей. Не перевелися ще у нас сміливі. Поки той вчитель привіз своїх дітей, щоб довести, що він справді батько, то й збори закінчились. Один із батьків попрохав, щоб нарешті хтось щонебудь сказав і про дітей: як робити домашнє завдання, як допомагати дітям. На те інший батько порадив, що найкраще робити завдання самому, а дитині дати переписати. Проте вчителі вже дуже добре знають, коли напише батько. (Тепер я вже знаю, чому моїм дітям ставили погані оцінки!). Найкраще, коли завдання напише бабуся чи дідусь, а дитина переписе.

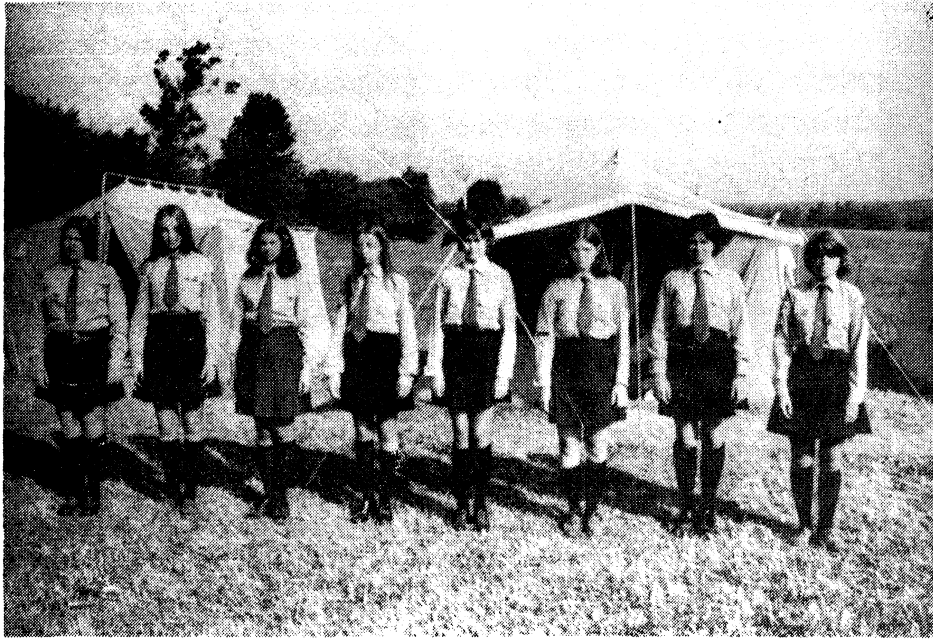
Один із присутніх несміливо запитав, чому немає на зборах панотця настоятеля, бож він є головним директором школи. Йому відразу відповіли, що якщо хтось хоче бачити отця, то мусить ходити до церкви. Це мені пригадало таку билицю ще з підсоветського життя дома: Секретар комсомольської організації провадить збори і розповідає про досягнення партії: "Ось за шість місяців ми побудували на розі вулиць Леніна й Маркса 12-поверховий будинок". Один з присутніх підводиться й несміло заперечує: "Я ходжу щодня коло того перехрестя і ніякого будинка там немає". — "Ти менше вулицями вештайся, а побільше читай газети, то знатимеш, що такий будинок є" — відповів секретар.

Деякі батьки спізналися на збори й просили, щоб їх увели в курс справ. Пан директор пообіцяв, що на наступних зборах все повторить. Потім закликав купувати пироги й вареники, щоб підтримати рідну школу. Батьки купували й їли. Я не купив ні вареників, ні пирогів, а попросив склянку холодної води, бо спрага таки допікала після шостигодинних дебатів. На мене всі дивилися, як на дивака, що не хоче підтримувати рідної школи і ризикує, що його дітей не переведуть до вищої кляси. Але я все таки не жалкую, що пішов на збори. І буду завжди ходити. Доповіді пана директора корисні: кожного разу можна написати новий фейлетон, хоч на кілька годин забути проблеми школи й виховання дітей, а до того ще й наїстися вареників.

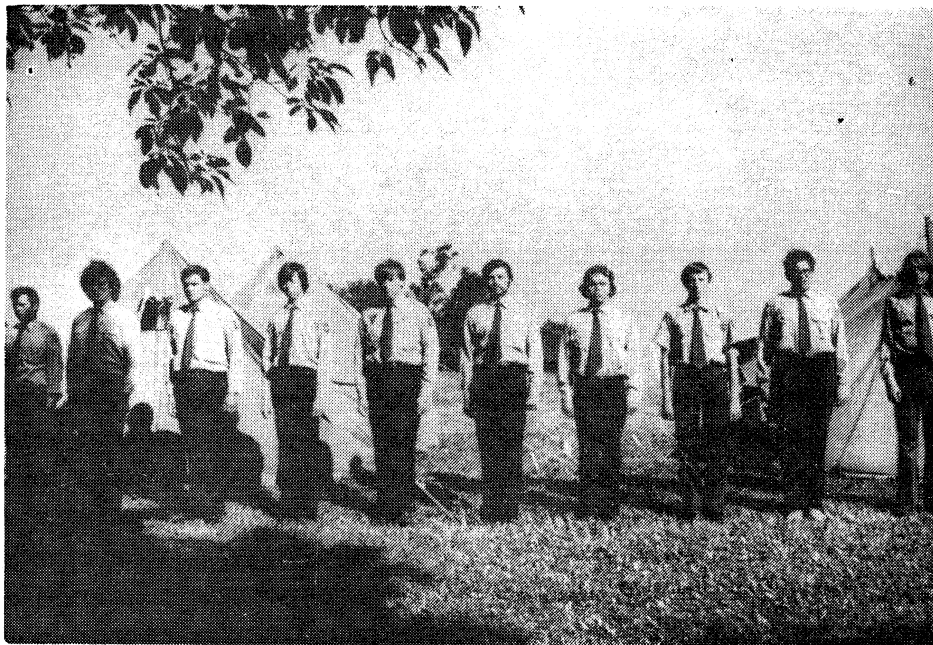
Данило ЧЕСТЯКІВСЬКИЙ

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ВОСЬМИЙ ТАБІР ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

Рій "Троянди". Зліва направо: Ангеліна Шашло — ройова, Галина Гурська, Люба Лященко, Галина Антоненко, Катерина Дубінін, Олена Амброзьяк, Віра Харченко, Віра Коваленко.

Рій "Степові орли". Зліва направо: Петро Перч — ройовий, Андрій Приходько, Василь Новаченко, Микола Фурсик, Володимир Коновал, Павло Писаренко, Володимир Бірко, Марко Малій, Юліян Китастиї, Віктор Самокиш.

ВІДНОВЛЕНО ОДУМ В КЛІВЛЕНДІ

У суботу 12 жовтня ц.р. в приміщенні української православної церкви св. Володимира в Клівленді-Парма відбулися збори молоді та старшого громадянства, на яких схвалено відновити працю одумівської філії та створено ТОП у Клівленді.

Філія ОДУМ-у в цьому місті існувала ще від початків одумівського руху в США. Філія була дуже численна й активна, брала участь у житті української громади, як також і була одною з провідних філій ОДУМ-у в цій країні. Та з часом активність членів сповільнилася, колишня молодь постаршала і перенесла свою активність до інших громадських організацій. У православних громадах Клівленду виростала нова молодь, яка виявила бажання належати до Об'єднання Демократичної Української Молоді. Багато праці в організуванні цієї молоді в одумівську філію доклав Юрій Смик з Детройту, асистент реф. юнацтва Головної Ради ОДУМ-у США. В наслідок його відвідин та особистого контакту з молоддю в Клівленді, почалися перші кроки відновлення філії вже кілька місяців тому. На місці підготовчу працю організував невтомний Василь Пономаренко, СВД — довголітній член ОДУМ-у і колишній член керівних органів ОДУМ-у США.

На ці важливі для філії початкові збори прибули: д-р Анатолій Лисий — голова Коша Старшини Виховників ОДУМ-у США, Михайло Смик — голова філії ТОП у Детройті та Юрій Смик. У своєму вступному слові Василь Пономаренко поінформував присутніх про створення філії ОДУМ-у в Клівленді та теперішній стан філії, і висловив подяку молоді й старшим за виявлене зацікавлення одумівською організацією. Д-р Лисий пояснив завдання та мету ОДУМ-у, а М. Смик інформував про потребу та завдання філії Товариства Одумівських Приятелів, яка створюється рівночасно і працює паралельно з кожною філією ОДУМ-у в системі цієї організації. Далі Юрій Смик дав інформації та поради у праці філії. На при-

кладі філії ОДУМ-у Детройту, він подав новоприйнятим членам ОДУМ-у поради в плануванні їхньої діяльності, як нозої клітини ОДУМ-у. Після цього відбулася цікава дискусія, питання та відповіді, обмін думок між молоддю та старшими. Всі виявили бажання до створення й відновлення активної праці філії.

Управу філії ОДУМ-у вибрано в такому складі: Ліда Клепач — голова, Раїса Чернів — 1-ий заст. і орг. референт, Марія Сүлим — 2-ий заст. і референт юнацтва, Ніна Мигаль — секретар, Марія Пономаренко — фін. референт, Юрій Білоконський — спорт. і господарський референт. Контрольна комісія: Микола Рудий, Валя Яременко, Віктор Мигаль. До філії відразу вписалося 18 осіб, віком від 17 до 22 років.

Рівночасно з відновленням філії і вибором нової управи відбулися основуючі збори ТОП-у. Членами стали колишні одумівці та батьки нових одумівців. Управа філії ТОП-у вибрана в такому складі: Василь Пономаренко — голова, Василь Федченко — 1-ий заст., Іван Михайлюк — 2-ий заст., Наталка Макогон — секретар, Григорій Терещенко — скарбник, Контрольна комісія філії ТОП-у: Іван Долинський, Микола Білоконський, Юрій Таточенко.

Бажаємо новообраним управам філії ОДУМ-у і ТОП-у та всім одумівцям і топівцям багато успіху, і щиро вітаємо їх в нашій одумівській родині! **ДАЛ.**

ПОШАНА ДО "У. В."

Філія ОДУМ-у в Чикаго (США) влаштувала 26 жовтня 1974 р. вечір для фінансової підтримки "Українських вістей". Раз на місяць ОДУМ видає свій журнал "Молода Україна". Сторінки ОДУМ-у появлялися в газетах "Українське життя" (Чикаго), "Свобода" (Нью Джерзі) та "Українські вісті" в Німеччині. Найчастіше й найдовше сторінка ОДУМ-у появляється в газеті "Українські вісті". Вже тринадцять років "Укр. вісті" регулярно поміщають "Одумівську сторінку" і навіть раніше постійно друкували різні матеріали ОДУМ-у. То ж зрозуміло, що одумівці шанують цю

Управа Філії ОДУМ-у в Клівленді. Сидять зліва направо: Ніна Мигаль — секретар, Ліда Клепач — голова філії, Раїса Чернів — перший заступник і орг. референт. Стоять зліва направо: Юрій Білоконський — спорт. референт, Валя Яременко — контрольна комісія, Марія Сүлим — другий заступник і реф. юнацтва, Марія Пономаренко — скарбник, Віктор Мигаль — контрольна комісія. (Відсутній — Микола Рудий — контрольна комісія).

газету й бажають чимось їй віддячити.

Вечором провадив Дмитро Грушецький, представник "У. В." на США. Новиною вечора було те, що на ньому вибрали королеву "Українських Вістей". Після представлення кандидати на королеву продавали "цеглинки" (квиточки) на підтримку "У. В.". На звороті тієї "цеглинки", люди писали номер кандидати, яка сподобалась. Отже, це було справді "народне" голосування. За котру кандидатку присутні подали найбільше голосів, та стала королевою.

На королеву було чотири кандидати: Галя Скиба, Віра Павленко, Оля Троян та Оля Луппо. Всі вони співають в ансамблі бандуристів ОДУМ-у, цікавляться спортом, та кінчили або кінчають школу українознавства. Галя Скиба є секретарем філії, капітаном дівочої команди відбиванки у філії і працює виховником Юного ОДУМ-у.

Королевою "Українських ві-

стей" на Чикаго вибрали Олю Луппо. Вісімнадцятилітня Оля закінчила українську середню школу і вже другий рік учиться в університеті штату Ілліной. Вона працює виховником в ОДУМ-і, співає в калелі бандуристів і є членом дівочої команди відбиванки. Її подружки-кандидатки стали принцесами вечора.

З широким репертуаром українських традиційних і сучасних мелодій до танців грала популярна оркестра "Трубадур" Олексія Пошиваника. Час від часу з оркестрою співали Дмитро і Галина Грушецькі.

Замість традиційних паперових квітів чи стрічок заля була "трикрашена" найкращими одумівськими сторінками з "Укр. вістей". Перед забавою і в перервах, люди могли оглянути сторінки і, може, дещо пригадати. Підготовляючись до цього вечора, О. Пошиваник приєднав з десяти нових передплатників "У. В.", а саме: Миколу Сідельника, Володимира Косогора, Івана Іва-

щенко, Юрія Горба, Олександра Гузара, Володимира Білоуса (затеві передплатив Ф. Ревенко), Ігоря Дмитренка.

Багатий буфет, улаштований панями, був наготовлений на різні смаки. Між традиційними українськими стравами були: гетьманський чай, королівський шашлик, турецька кава, полтавська "піца", одумівська салата та уердепівський вінегрет.

Поєднуючи приємне з корисним, з цього симпатичного й успішного вечора на "Українські вісті" прийшло понад 800 дол.

О. Нудний

ВИДАННЯ ОДУМ-У НА ВИСТАВЦІ В ЧІКАГО

(ОК) Під патронатом Українського Книжкового Центру Америки та заходами Об'єднання "Самопоміч", Українського Літературного Фонду та Товариства Українських Бібліотекарів в Чикаго, США, відбулася в перших днях листопада виставка українських книжок виданих за межами України.

Виставка книжки складалася з чотирьох різних імпрез. Відкрив її голова Комітету Днів Української Книжки д-р Павло Турула. В залі на півсотні стендах та великих круглих столах було розкладено книжки та журнали більшої частини видань еміграції.

Після відкриття, з доповіддю на тему "Українська книжка й еміграція" виступив поет, письменник, журналіст і літературний критик Богдан Кразців. Його запрошено до Чикаго, щоб в рамках фестивалю книги відзначити його 70-ліття.

На стендах і побіч них на столах, були виставлені видання майже п'ятдесяти різних українських видавництв. Наукове Товариство імені Т. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук, Історичне Товариство, Гарвардський Центр, Український Публіцистично-Науковий Інститут та інші виставили енциклопедію українознавства та інші наукові праці з історії, мови, літератури. Релігійні видавництва колегії св. Андрія, оо. Василіян, Укр. Католицького Університету в Римі займали п'ять стендів.

Були виставлені сотні різних літературних творів, що їх видали видавництва: Миколи Денисюка, Юліана Середяка, "Дніпрова Хвиля", "Нові Дні", "Україна", "Українські вісті", "Молода Україна", "Логос", "Червона Калина" та інші. Кольористі книжки та журнали для української молоді видані видавництвами Об'єднання Працівників Дитячої Літератури та організаціями ОДУМ, Пласт, СУМ—були прикрасою виставки.

Багато було видань українських політичних партій: УРДІ, гетьманців (праці Липинського), українських націоналістів, УККА та інших. Багато творів було виставлено видавництвами Пролог, "Сучасність" та "Смолооскип", які останніми роками видали багато праць українських письменників та поетів, твори яких заборонені в Україні. Окремий стенд призначено для музичних творів українських композиторів.

На стенді, призначеному для УРДІ, ОДУМ-у, ДОБРУС-у, СУЖЕРО та "Нових днів", який приготували О. Пошиваник і О. Коновал, були виставлені майже всі твори Івана Багряного. Між ними "Гигролови" (в українській, англійській та німецькій мовах, "Сад Гетсиманський" (в українській та французькій мовах, "Буйний вітер", "Розгром", "Морітурі", "Генерал", "Людина біжить над прірвою", "Антон Біда — герой труда", "Так тримати" та інші. З видань видавництва "Україна" та "Українські вісті" були твори: "Третя сила, третій шлях, третя резолюція", "Молода Україна передреволюційного 40-ліття" Василя Гришка, "Сміх і горе" О. Шпильки, "Стежками життя" — В. Іваниса, "Кохання й одруження" та "Основи українського національного виховання" проф. Івана Гончаренка, "Від Гуляйполя до Нью Йорку" М. Задеки, "Слово за тобою Сталіне" Володимира Внищенка та багато інших.

З одумівських видань були виставлені річники та поодинокі числа журналу ОДУМу "Молода Україна", "Порадник одумівця", "Альманах-збірник ОДУМ-у", "Любов до ближнього" Бориса Олександрова, "Україна сьогодні і ми" — В. Гришка та ін. Суже-

рівсько-добрусівськими виданнями були два томи англійською мовою "Біла книга про чорні діла Кремля", "Москва сльозам не вірить" — В. Гришка та "Сміх крізь сльози" Юрія Степового.

Фестиваль української книги закінчено обговоренням проблем пов'язаних з книжкою на панелі, що відбулася на третій день виставки. У ній взяли участь особи, що репрезентували письменників, видавців, книгарні, бібліотеки та читачів. В літературному вечорі та в панелі брав участь Дмитро Грушецький представник часопису "Українські вісті" на США.

ПОСТ ФАКТУМ

Хочемо підсумувати нашу працю за літній сезон цього року. Літні місяці завжди є найбільш переповненими в житті нашої філії, як також і в житті кожного з нас.

Найперше, від 3-го до 17-го серпня відбувся наш відпочинково-виховний табір в Сіблей Стейт Парку. До нас знову прилучилися філії ОДУМ-у з Чикаго та Гошен-Ельгарт. Також були друзі з філії ОДУМ-у Детройту. Скільки нас там було? — 94 таборовики! (83 дуже активних дітей та 11 дуже вимучених виховників). Додавши решту команди, адміністрації та працівників кухні, ми мали разом 120 осіб на нашому таборі. Число досить велике, але що найголовніше, це було число, яке об'єднувало дружній колектив дітей, батьків, приятелів, які на протязі двох тижнів жили разом своєрідним, повним бадьорості і задоволення життям в оточенні чудової природи, далеко від щоденних турбот та тяжкої атмосфери модерних міст. Табір відкрито польовим молебнем, який відправив о. М. Митулінський, настоятель церкви Св. Володимира і Ольги, Сейнт Пол.

Як і щороку відбулося зворушливе прощання дітей, часто зі сльозами і обіцянкою приїхати знову на другий рік. Також, як і щороку, насилу добилися додому батьки-топівці, які традиційно знову віддали своїм дітям душевні і фізичні сили.

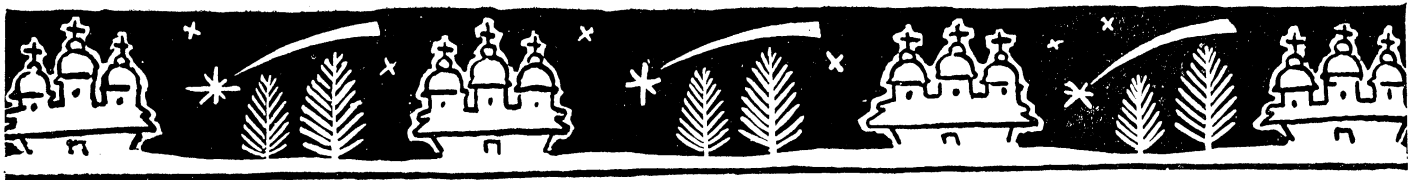
Не встигли ще добре відпочити, як вже треба було вирушати

на ЗУСТРІЧ ОДУМ-у США і Канади в Детройті. Там 31 серпня делегати філії взяли участь в Надзвичайному З'їзді, на якому боролися за прийняття нового статуту ОДУМ-у. Делегатами від нашої філії ОДУМ-у були Федя Гайовий, Еля Вовк, Таня Вовк. Від філії ТОП-у — д-р Анатолій Лисий, Дарія Лиса, Олександр Полець, Олександр Гуща, Володимир Вовк. 1-2 вересня відбулася ЗУСТРІЧ, яку в цьому році звеличав своєю присутністю Преосвященний Мстислав, Ми-

трополит Української Православної Церкви в США. На ЗУСТРІЧІ завзято змагалася наша дівоча відбиванкова дружина, Таня Вовк прийняла участь в програмі присвяченій обороні переслідуваних на Україні дисидентів, наша Капеля бандуристів під керівництвом п. Володимира Вовка виступила на концерті, д-р Лисий виголосив доповідь на бенкеті. ЗУСТРІЧ була присвячена Олександрові Кошицеві, видатному українському мистцеві хорошого мистецтва. І знову після

кількох гарних днів ЗУСТРІЧІ з друзями прийшло розставання і роз'їзд по філіях. Прощалися зі словами: ДО ПОБАЧЕННЯ на ЗУСТРІЧІ 1975 року.

У наступному році ЗУСТРІЧ буде присвячена 25-літтю ОДУМ-у. Правдоподібно вона відбудеться в Торонто, Канада. Вже тепер Центральний Комітет ОДУМ-у оголосив конкурс на 1. Емблему 25-ліття, 2. Серію одумівських марок і 3. Марш одумівських таборів. Хто бажає спробувати?

РОДИННА ХРОНІКА

З НОВОСІЛЛЯ НА УКРАЇНСЬКУ ПРЕСУ

16-го листопада 1974 року куми, друзі й знайомі п-ва Володимира і Юлії Бондарів, що живуть в мальовничому місті Ніагара Фалс, Онт., влаштували їм милу несподіванку: виходили в їхню новозбудовану гарну хату.

Зібралися гості не тільки з Ніагари Фалс, а й з околиць, як от Ст. Кетеринс, Торолд, Ніагара он де Лейк, Торонто.

Обряд посвячення хати довершив о. д-р Сامةць Петро, а господарями прийняття на честь п-ва Бондарів були голова православної громади св.св. Петра й Павла в Ніагара Фалс пан Сиротюк Іван та пан Губка Дмитро, які досить вдало провадили цей гарний вечір. Гості засіли за багатозаставленими столами, і після смачної вечері, гарно й довго ще забавлялися та бажали п-ву Бондарям і їхнім дітям довгого й щасливого життя у новому домі.

Від православної громади, активними членами якої є родина Бондарів, склали привіти о. д-р

Сامةць П., голова православної громади пан Сиротюк І., пан Губка Д., Токар В., Немилович М., а від імени всіх зібраних гостей вручила господарям щедрий подарунок п-ні Токар Людмила. А куми й друзі з Торонто ще й від себе вручили подарунок.

П-во Бондарі щиросердечно дякували всім гостям та обіцяли й надалі бути корисними членами православної громади і всієї української спільноти Ніагара Фалс і околиць. Від себе вони склали дар на Православну Церкву св.св. Петра й Павла в Ніагара Фалс, Онт., і на сестрицтво цієї ж церкви по двадцять п'ять доларів. За що їм належить сердечне українське спасибі!

До всього сказаного можна ще додати, що п-во Бондарі є милі симпатичні люди, завжди привітні й охочі допомогти своєму ближньому і в такому ж дусі вони виховують своїх дітей Василя й Тамару.

Крім цього, всім відомо, що Володимир Бондар є добрий автомеханік і часто-густо стає в пригоді нашим людям, чи то вдень, чи вночі в погоду чи негоду. Буває таке, що у дорозі вночі з

автом щось станеться. Не везе. Гаражі скрізь закриті. Що робити? Дзвони до В. Бондаря! Він приїде і допоможе! І люди йому вдячні за це.

А його дружина Юля теж не пасе задніх. Про те, що вона є добра дружина Володимирові, господиня і мати двох гарних дітей, яких виховала на добрих українців — це всі знають.

Але крім цього вона не відмовляє допомогти в якомусь прийнятті, громадському чи приватному, варить, смажить, пече, доглядає, бо є добра кулінарка й господиня. В жіночому товаристві й громаді її дуже поважають за вміння і працьовитість.

Любителі української преси не забули використати доброї нагоди, на заклик п-на Д. Губки гості зложили тридцять сім доларів на розбудову української преси. Гроші розділено порівно, тобто по 18.50, на Православний орган "Вістник" у Вінніпезі і молодечий одумівський журнал "Молода Україна" в Торонто.

Всім жертводавцям сердечне спасибі, а новосельцям щастя і здоров'я на многі літа в новій хаті!

Присутній

3 українського життя

● Дружина ув'язненого в психіатричній лікарні в Дніпропетровську українського математика Леоніда Плюща Тетяна Житнікова звернулася до еміграційного уряду ССРСР з проханням видати дозвіл на виїзд до Ізраїлю для неї і її чоловіка. Як повідомлено з кіл російських дисидентів, советський уряд відмовив цьому прохання, зазначивши, що Леонід Плющ ще потребує лікарської опіки. Одночасно надходять вістки, що советська таємна поліція переслідує Тетяну Житнікову та погрожує, що відбере від неї дітей, бо вона не працює, а праці позбавлено її по арешті чоловіка.

● (Комітет Оборони Мороза) Заходами Комітету Оборони Мороза торонтонська фірма стінних оголошень вивісила 20 великого формату (5 x 3 метри) стінних афішів на головних перехрестях доріг у Торонто, які звертають увагу публіки на справу Мороза. Проект плякату виготовив мистець Володимир Беднарський: великий напис "Сейв Мороз" (рятуйте Мороза) і заклик писати листи до советської амбасади. Ліворуч напису є зображення Мороза, а за ним — намальований череп як символ загрози смерті. Меншим друком подано дані про Мороза. Афіші, що висіли впродовж цілого місяця жовтня, зорозово дуже ефективні. Фірма обрахувала, що на них дивилися поверх 200,000 людей денно.

● Український Книжковий Центр, створений на з'їзді Товариства Українських Бібліотекарів Америки — ТУБА — почав свою діяльність організуванням виставок українських видань. Перша така виставка була відкрита в Чикаго від 5 листопада ц.р., і на ній були показані наші видання від 1965 року.

Український Книжковий Центр повинен стати важливим осередком популяризації українських видань і поширення українського друкованого слова серед нашої громади.

"БІЛЬМО" М. ОСАДЧОГО У ФРАНЦІЇ

Французький переклад твору українського інтелектуаліста Михайла Осадчого "Більмо" про переслідування і ув'язнення української інтелігенції в ССРСР здобув широкого розголосу серед французьких читачів та високу оцінку французької критики.

Твір М. Осадчого є для французів першим джерелом пізнання національної проблеми в ССРСР, бо досі всю увагу світу притягали до себе російські дисиденти, при чому національне питання замовчувалося або згадувалося як другорядне, внутрішньоросійське.

ВИСЕЛЕНО 5 МІЛЬЙОНІВ УКРАЇНЦІВ

Китайський комуністичний тижневик (що виходить у Пекіні — столиці Китаю) "Пекін Рундшав" (в німецькій мові) в числі за 23 липня ц.р. поінформував, що влада ССРСР на протязі часу від 1970 року до 1973 року включно виселила з України на інші землі в межах ССРСР понад 5 мільйонів українців, а це становить 14,3 відсотка всього населення України.

У цьому тижневику в статті під заголовком "Аналіза советоревізіоністичної політики "національного зближення" також сказано, що влада в Москві дедалі більше прискіпує темпо "змішування націй в один советський народ", і тому вона все більше посилює масове переселювання народів з європейської частини ССРСР на його азійські території, тобто на землі Сибіру, Мордовії, Казахстану і т. д.

УКРАЇНСЬКІ ЮВІЛЕЇ В АРГЕНТИНІ Й БРАЗИЛІЇ

В цьому році минає 40 років з того часу, коли в Буенос Айрес в Аргентині лочав виходити тижневик "Наш Клич". Впродовж 16 років редактором цієї газети націоналістичного напрямку був відомий публіцист і науковець проф. Євген Онацький, а від 1965 р., коли проф. Онацький пі-

шов на пенсію, редактором "Нашого Клича" є Маркіян Фесолович.

Цього року припадає також 52-річчя Хліборобсько-Освітнього Союзу в Бразилії, 50-річчя часопису "Хлібороб" і 28-річчя Літературно-Спортивного Центру Молоді. Святкування цих ювілеїв відбулося в днях 20-28 липня в Курітібі, в бразилійській провінції Парана.

ДОПОВІДЬ ПРО ЯКОВА ЩОГОЛЕВА В СІДНЕЇ

21-го липня в Сідней, в Укр. Нар. Домі в Лідкомбі, відбулося з нагоди Двомісячника укр. книжки, свято книжки з доповіддю про життя і творчість Я. Щоголева (150 р. з дня народження). Доповідь прочитав Д. Нитченко з Мельборну, а супроводили доповідь читанням та декламаціями поезій Я. Щоголева учні та студенти місцевих шкіл.

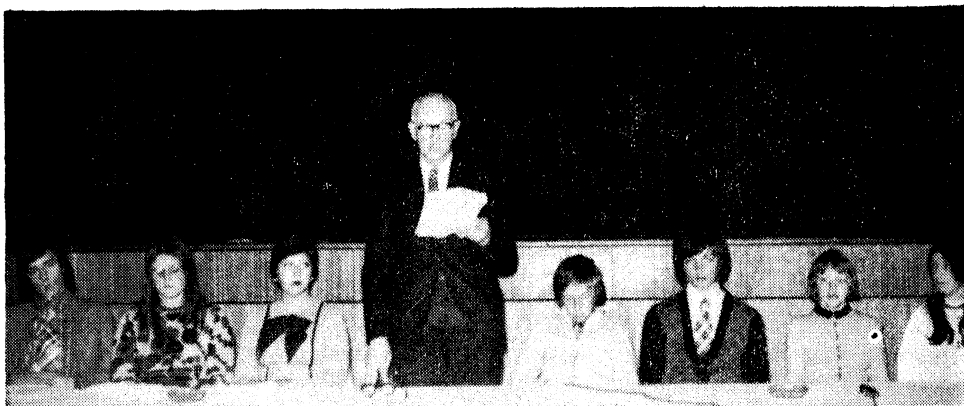
У залі відбувся продаж книжок. Кольпортер П. Середюк та керівник школи ім. кн. Ольги п. Т. Корінець продали на 200 доларів. Свято книжки і доповідь організувала Сіднейська Громада на чолі з головою п. І. Жестовським. Декламаторів організувала вчителька пані Галя Свідерська.

У неділю 28-го липня, на запрошення Рідної Школи в Нобл Парку (біля Мельборну), з нагоди 17-го Двомісячника української книжки, відбувся літературний вечір з участю Мельбурнського літературно-мистецького клубу. Доповідь "Майстерність та життєва правда в творчості Василя Симоненка" прочитав голова клубу Д. Нитченко. Поезії Симоненка читали початківці (молоді автори) Дарія Федевич, Оріся Опар, Леся Шевченко, Олег Шевченко, Ігор Якубович та артистка Ірина Залеська. По-

Майбутнє "Молодої України" залежить також і від Тебе!
Приєднуй нових передплатників
"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

тім відбулося авторське читання, в якому взяли участь Боженко Коваленко, Зоя Когут, Неван Грушецький та з початківців — Леся Шевченко, Юрко Ткач, Орися Опар, з наймолодших, що вперше читали, Тая Шевченко та Катруся Сліпецька.

У залі організовано продаж українських книжок. Продано не 119 доларів. Присутніх 60 осіб Свято організувала Школа (керпані Т. Сліпецька) та Союз Українок на чолі з пані Божею Коваленко.

Доповідь про творчість Я. Щоголева читає Д. Нитченко.

Фото Ю. Мішалов

ЦІКАВЕ

РАКЕТИ У БУДІВЕЛЬНІЙ СПРАВІ

Мости і шляхопроводи перед задачею в експлуатацію неодмінно перевіряють на міцність: пускають, наприклад, по них поїзди, навантажені камінням, або колону важких грузовиків. Такі випробовування, ясна річ, пов'язані з неабияким ризиком. Нещодавно поблизу Марселя будівельники здавали в експлуатацію новий автомобільний міст, але цього разу випробування провадили без машин і без людей. Посередині кожного прогону інженери встановили ракетні двигуни. Коли їх запустили, вони почали тиснути на основи моста, створюючи потрібне навантаження. Ракетними двигунами керували з командної вежі, що стояла на березі.

ЗВІДКИ "ПЛЮС"

Математичні знаки "плюс" і "мінус", як і цифри, якими ми користуємося, потрапили в Європу з країн арабського Сходу. Кажуть, що арабські вчені, перш ніж дійти висновку: "плюс на плюс дає плюс", міркували так: "друг мого друга — мій друг", "мінус на мінус — плюс" — "ворог мого ворога — мій друг"; "мінус на плюс дає мінус" — "ворог мого друга — мій ворог";

"плюс на мінус дає мінус" — друг мого ворога — мій ворог".

Так воно чи ні, але завдяки тим древнім арабам тепер назіть для школяра "плюс на плюс..." — не задача.

ВИДРА З КОВАДЛОМ

Багатьом, хто бував на островах Тихого океану, відома велика (довжиною до метра) тварина — морська видра. Нещодавно дослідники дійшли висновку, що ця істота відзначається неабиякою здатністю раціоналізувати свої дії. Двом спеціалістам вдалося спостерігати, як самка видри, пливучи на спині (до речі, вона часто плаває в такому положенні), клала собі на груди плаский камінець, і розбивала об нього черепашки. Вона брала черепашку обома передніми лапами і біла нею по цьому імпровізованому ковадлу, доки та не розщеплювалася. Камінцем користується морська видра і тоді, коли їй доводиться відривати черепашки, що сильно присмокталися до скель.

ВІДВАЖНИЙ СТИБОК

Карколомний трюк виконав відчайдушний швейцарський автомобіліст у присутності д'яти тисяч глядачів. На "Фіаті", що їхав зі швидкістю 100 кілометрів, він із спеціально спорудженого помосту стрибнув в озеро. Авто пролетіло 43 метри в повітрі і

пішло на дно. Рекордсмен вплив неушкодженим.

НАЙБІЛЬША І НАЙМЕНША КНИЖКА

Найбільша книжка: це анатомічний атлас. Він переховується в бібліотеці промислової школи у Відні. Його розміри: 1,90 м. на 0,90 метра. Друковано його сім років — від 1823 до 1830 року.

Найменша книжка: 10 x 6 мм. Друкована в Падуї, Італія, має 208 сторінок. Між іншими, там поміщений досі неопублікований лист Галілея з 1615 року.

РЕКОРДСМЕНИ ВИТРИВАЛОСТИ

Серед безхребетних тварин є кляса, систематичне положення якої досі не вдалося точно встановити. Це тихохідки — крихітні істоти, що живуть, у водоймах з прісною і морською водою, а іноді навіть у крапельках води серед стеблин моху, на листі тощо. Дуже цікавою їх особливістю є здатність переносити тривале висихання. Суха тихохідка у вигляді безформної грудочки може лежати роками. Невибagliва вона і до температурних умов: протягом кількох годин живе при -271 градусах і деякий час витримає $+150$ градусів. Не випадково тихохідки стали дуже поширеним об'єктом дослідів з анабіозу, коли максимально уповільнюється життєдіяльність, з тим щоб згодом повністю відновитися.

3 життя видатних людей

Одного разу сусід поета Шілера прислухався до його гри на арфі, а що недолблював його, то сказав:

— Пане Шілер, ви граєте, немов цар Давид, але не так гарно!

Шілер, не довго думавши, відповів:

— Ви, сусідо, теж говорите, неначе Соломон, але не так мудро!...

Відомий французький письменник О. Дюма-молодший, пишучи якусь драму, мав написати безпосередню дитячу відповідь. Тоді він несподівано звертається до своєї донечки Жаніни: "Нам з мамою доведеться розлучитися. При кому ж ти, доню, хочеш залишитись?" Дівчинка без надуми відповіла: "При тому, хто зістанеться в цьому домі".

Якось уночі в кімнату письменника О. Бальзака заліз злодій. Упевнившись, що Бальзак спить, він заходився біля дверцят бюро. Голосний регіт не на жарт перелякав злодія, та спокійна заувага письменника: "Не шукай, приятелю, вночі того, чого я і в день не знаходжу!" — привела його до рівноваги, і він спокійно вийшов з хати.

Відомо, що багато письменників зовсім не дбали про свій зовнішній вигляд. Одним з них був Ганс Христіан. Раз стрічає його на вулиці якийсь незнайомий і згіржливо каже: "Оця паскудна річ на вашій голові має бути капелюхом?" Христіан пильно подивився на нахабу і мовив: "А ця паскудна річ під вашим капелюхом має бути головою?"

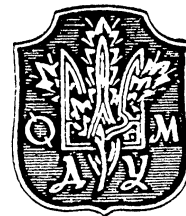
Маршал Клемансо мав "гострий язик". Одного разу він сказав про американського генерала таке: його б розстріляли, якщо б це був француз. англійця відіслали б додому, але, на щастя, він був американцем і дістав медаль за хоробрість...

Один чоловік прийшов до Сократа порадитися: женитися йому чи ні. меш, — відповів філософ.

— Хоч би як ти вчинив, все одно жалкувати-

● У Вольтера був приятель лікар, з яким він охоче проводив усі свої вечори, коли був здоровий. Але варто йому було занедужати, як він негайно писав лікареві записку:

— Люб'язний лікарю! Будь ласка, не приходьте сьогодні: я нездужаю!

З НАГОДИ ДВАДЦЯТИП'ЯТИЛІТТЯ ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Центральний Комітет ОДУМ-у
проголошує

КОНКУРС

на

- 1—Емблему ювілейної зустрічі
- 2—Серію одумівських поштових марок
- 3—Текст маршу для відпочинково-виховних таборів Юного ОДУМ-у

НАГОРОДИ

Емблема ювілейної зустрічі

Перша — 50 дол.
Друга — 30 дол.
Третя — 25 дол.

Серія одумівських поштових марок

Перша — 75 дол.
Друга — 50 дол.
Третя — 25 дол.

Текст маршу

Перша — 100 дол.
Друга — 75 дол.
Третя — 50 дол.

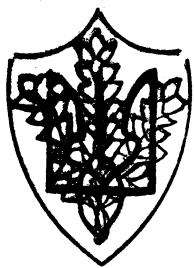
Детальний опис вимог конкурсу можна отримати від ЦК ОДУМ-у. Адреса:

ODUM

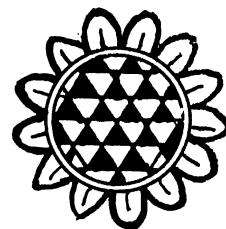
221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, USA

Конкурс відкритий для членів ОДУМ-у та всіх зацікавлених. Реченець зголошень — 31-го грудня 1974 року. Переможці будуть повідомлені листовно, а їхні прізвища подані в журналі "Молода Україна".

Центральний Комітет ОДУМ-у

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Ніна МУДРИК-МРИЦ

Тетяна ВОЛОШКА

КОЛЯДКА

Ой ішла Колядка
Вулицями в місті,
У стрічках сріблястих
В світлому намісті.

Іскорки веселі
На сніг розсипала,
"Божий Син родився!"
Усіх сповіщала.

Стукала у вікна:
"Відчиняйте двері,
Дозвольте співати
Вам на Свят-Вечері."

Назустріч Колядці
Вибігали діти,
Очі в них, мов зорі,
Усмішки, мов квіти.

МОЯ ЯЛИНКА

Коло хати, у садочку,
(Щоб була цілком моя)
Біля тину, в холодочку
Посадив ялинку я.

Довго, довго ту ялинку
Доглядав я й поливав,
І найменшу бур'янинку
Кругом неї виривав.

Як прийшли Різдвяні Свята,
Ухопив сокиру я:
"Час ялиночку зрубати,
Бож ялинка це моя!"

Ох, яка ж вона пишненька,
(Зупинився я на мить)
І струнка і зелененька,
Мабуть, також хоче жить!

Ні! Шкода її рубати,
Заквітчаю у дворі!
Всіх тут буде чарувати
З янголятком нагорі!

Ну, яка ж буде прекрасна,
В сяйві як замерехтить, —
Навіть зірка в небі ясна
Не зуміє так світить!

ЗИМОВІ ПРИСЛІВ'Я

Зимою сонце крізь плач сміється.

Зимою днина така: сюди тень, туди тень, та
й минув день.

Зима без снігу — літо без хліба.

Сім погод на дворі: сіє, віє, мутить, крутить,
рве, зверху лле, знизу мете.

Сухий марець, мокрий май — буде жито, як
той гай.

Зима з'їдає, а літо збирає.

Садок літом, як кожух зимою.

Зима питає, де літом був.

Сумний грудень і в свято і в будень.

Зимою бійся вовка, а літом — мухи.

До першого грому земля не розмерзнеться.

На новий рік прибавилось дня на заячий скік.

Мороз не велик, та стояти не велить.

Зимою сонце світить та не пріє.

Грицькова арифметика

Плюс — це коли щось до чогось додають, а мінус — коли віднімають. Грицько знає, йому тато розповів ще й показав, як їх малювати. Отак:

+ це плюс.

— це мінус.

Зовсім просто. От тільки не добереш, котрий з них важливіший: щедрий добродій плюс, чи суворий мінус?

Звичайно, коли в тебе є щось гарне, а до нього додати, то буде ще краще, чи не так? Ну, скажімо, був один пиріжок, але стало два, — і, отже, поласуєш удвічі. Але з іншого боку, коли від чогось поганого та трохи відняти, теж ідеться на ліпше. Якби Грицько в мандрівці по чагарях подер ювененьку сорочку не на обох ліктях, а на одному, мама напевне сварила б менше.

Плюс пиріжок — добре, і мінус дірка — добре. То хто ж усе таки важливіший?... Мабуть, самому не додуматись, треба вдвох з татом.

— Еге, — примружився тато, — тебе вже он що цікавить! Допитуєшся, то це добре. Є, синку, така книжка, називається арифметика, у ній і живуть плюс і мінус. Дружно живуть, разом наймудріші задачі розв'язують. Ось підеш до школи, там побачиш, що вони однаково потрібні... Ну, а поки що, — татові очі весело заблищали, — поки що можна і по-твоему. Плюс пиріжок, кажеш, добре. А мінус?

— Погано! — відказав Грицько, — бо замість двох буде один.

— Так. Але коли ти віддаси другий товаришеві і той поласує. Тоді як?

— Тоді добре, — озвався Грицько, бо він ніколи не був жадноюгою.

— Тепер, — вів далі тато, — поговоримо ще про сорочку. То, звісно, нікуди не годиться: пошматувати її на обох ліктях. Та якби дірочка була однієнька й невеличка, мама, певно, зацерувала б і нічого не казала. А так тобі дісталося по заслугі, пам'ятатимеш, що одержу треба берегти. Отже, й плюс дірка — це теж може бути на користь. Правда?

— Та... правда, — погодився Грицько, зачудований, як воно все обернулося.

Отака вийшла дивна арифметика.

О. ЛУК'ЯНЕНКО

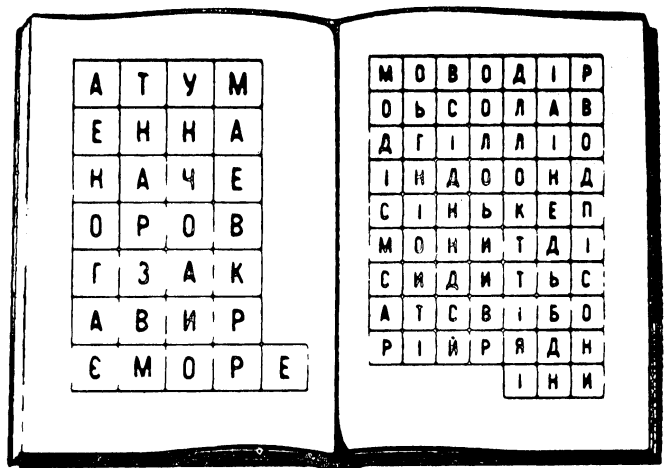
НЕ ЗАБУДЬТЕ

ВІДНОВИТИ

ПЕРЕДПЛАТУ

СВОЄЧАСНО!

ЗАГАДКОВИЙ ЗАПИС

Прочитайте речення з вірша Тараса Шевченка і скажіть, з якого саме вірша, знайдіть порівняння, які вживає в них поет.

ЗАГАДКИ

1. Чорний Іван, дерев'яний каптан: де носом поведе, там слід прокладе.
2. Біла голубка в дім залетіла, що на світі бачила, про все розповіла.
3. Хто в руки візьме — по голові б'є.
4. Синя хустина, червоний клубок по хустині качається, людям усміхється.
5. Вдень у небі гуляє, а ввечері на землю сідає.
6. Біжить свинка, срібна спинка, а хвіст конопляний.
4. Без ніг біжить, без голосу кричить, очі, немов коло, та не бачить нічого.

Розв'язка головоломки "Прочитайте" в ч. 228 "М. У.": На пригорі собі стоїть, неначе дівчина, хатина.

Відгадки загадок у ч. 228

1. Окуляри. 2. Мило. 3. Ножиці. 4. Голка.
5. Сіль. 6. Молоко. 7. М'яч.

СМІХОВИНКИ

Мати оглядає хлопчика, який щойно умився.

— Ну, обличчя в тебе чисте, але де ти так забруднив руки?

— Коли мив обличчя.

**

— Тату, чи то вірно вчитель сказав, що ми живемо на світі, щоб допомагати іншим?

— Абсолютно правильно.

— А для чого тоді живуть інші?

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Мабуть ви вже чули (хоч і не всі) про появу нової книги **"Камікадзе падає сам"** — пера Анатолія Юриняка. Та мало про появу книги чути і знати: її **треба придбати і прочитати!**

Бо по-перше: "Камікадзе падає сам" — книга вельми цікава — як то кажуть — і **змістом і формою, тематикою і стилем:** любов до людей і природи, переживання і думи української людини, троянди й колючки — надії і розчарування в людських пошуках щастя, — чи це ж не хвилює тебе, Читачу?!

А при тім не забуто й про **погожий сміх**, бож сміх — це здоров'я!

Книга ця має 184 стор. гарного, читкого друку на доброму папері і коштує лише 4 дол. (плюс 20 ц., якщо пересилати поштою).

Набувати в

Executive Board of ODUM
Seniors Association of Canada
404 Bathurst St., Toronto, 2-B, Ont., Canada

а також у автора:

A. Yuryniak
2229 Montana
Los Angeles, Calif., 90026, USA

СКЛАД ОДУМІВСЬКИХ РЕЧЕЙ

На цьому складі можна набути такі речі:

одумівські сорочки різного розміру, починаючи від № 8, штани, спідниці і краватки, пілотки, спортові сорочки (свет шорт) з написом, одумівські емблеми, різні відзнаки таборів ОДУМ-у та ін.

Тільки через Управи ОДУМ-у можна замовляти відзнаки і шнури для ройових, заступників виховників, бунчужних, старшого виховника (сеньйор), шнури для свистків, свистки і т. ін.

Можна також купити **"Альманах ОДУМ-у"** — 5 дол., **"Порадник одумівця"** — 5 дол., нариси Р. Рахманного — **Червоний сміх над Києвом** — 1.50 дол. і роман О. Лупія **"Грань"** — 3 долари.

I. Коляска: **"Education in Soviet Ukraine"** — \$3.50 і **"Two Years in Soviet Ukraine"** — \$3.95.

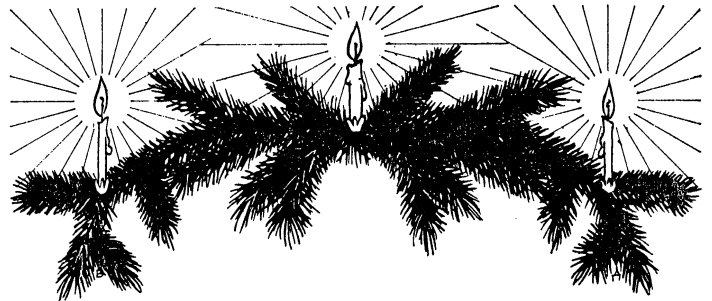
Замовлення слати на адресу:

EXECUTIVE BOARD OF ODUM
SENIORS ASS'N OF CANADA
404 Bathurst St., Toronto 2-B, Ontario

ALEX ELECTRIC LTD,
ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential
London, Ontario Tel: 439 - 6747

РІЗНЕ

• Досі вважали, що в Індонезії є 418 мов і діалектів. Однак науковці сподіваються відшукати нові. І саме там, де ще не ступала нога етнографів, — у джунглях Калімантану і Західного Іріану, де є неznані племена.

• Найшвидше у світі говорять італійці, за ними йдуть бразилійці. Найповільніше говорять фіни.

• У Східній Німеччині працює тепер 6000 фахівців, які дістали професійний вишкіл в СССР.

• Сонячну енергію люди використовують ще з давніх-давен. Збереглася легенда, що Архимед за допомогою лінз і ввігнутих дзеркал на відстані 200 метрів підпалив римські кораблі, які вдерлися в гавань Сіракуз і загрожували місту.

• Вужі можуть перебувати під водою понад 1,5 год.

• На одному з незаселених островів поблизу Австралії виявлено невідомий досі вид кенгуру. Це невеличкі тварини з оранжевими колами навколо очей.

• Нині в Індії 4 тис. слонів, а п'ятдесят років тому їх було 40 тис.

• Є бджоли, які виробляють кислий мед. Вони не мають жал.

• Павуки добре пристосовуються до будьяких умов. Їх знаходять поблизу гренландських льодовиків, в Антарктиці, а окремі різновиди — навіть на Евересті, на висоті 7 тис. м.

• Деякі глибоководні риби реагують на електричний струм, який менший за стомільйонову частку ампера.

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні ^{7²⁵}щадничі пляни **-10%**
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮНИ
- Має чеки особисті і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду
- Дає різні фінансові поради
- Дає паспортні гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугову
- Дає добрі кредитові звіти
- 24 роки на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.

Toronto, Ont. M5T 2S6

Tel.: 363-3994

Branch Office:

3338 Lake Shore Blvd. W.
Long Branch, Ont.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Лисик О., Ошава, Канада	\$6.00
Роговський Карпо, Торонто, Канада	4.00
Крамар Андрій, Торонто, Канада	3.00
Збірка на входи нах і посвяченні нової хати п-ва Володимира і Юлії Бондарів, Ніагара Фолс, Онт., Канада	18.50
Збірка на нев'янучий вінок, на поминальному обіді св. п. Марії Джансон-Блощинської, Лондон, Канада	11.00

Жертводавцям і прихильникам
"М. У." щира подяка!

Ред. й адмін. "М. У."

- Звідки ти такий засмучений?
- Від зубного лікаря.
- А скільки вирвав?
- Двадцять доларів...

**

— Можете мені повірити, — каже завзятий курець, — той, хто курить, живе довше, ніж некурящий. Ось вам приклад. Мій батько прожив на світі 91 рік і курив до останнього дня. А мій молодший брат не викурив жодної цигарки. І що ж? Він помер у тримісячному віці!

**

— А хто у вашому Будинку культури відповідає за антирелігійну пропаганду?

— А Бог його знає!...

**

Слідчий. Чому, коли ваші приятелі билися, ви не спробували навести порядок?

Свідок. Я хотів, але вже не лишилося жодного придатного для цього стільця.

**

— Ну, як, смачно?

— Так, сіль у тебе сьогодні чудова, але до неї не завадило б хоч трошки юшки.

**

— Мати — найдорожча істота, — сказав він і... перестав посилати їй гроші.

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

вітальні, спальні, їдальні,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телевізори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

Е. Д У М И Н

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

НА ЗИМОВИЙ СЕЗОН

як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

**

— Миколо! Це ти навчив папу-гу лаятись?

— Ні, мамо. Я тільки сказав йому, чого не слід говорити.

**

— Скільки років тобі, малюк?

— П'ять років.

— А ти ще не вищий моєї парасолі!

— А скільки років вашій парасолі?

**

— Скажи мені: якого роду слово "принцип"?

— Чоловічого.

— А як буде жіночого?

— Принцеса.

ГУМОР

— Злазь швидше з яблуні, негіднику, а то батька покличу!

— Ну, й кличте! Він не скоро прийде! Він розв'язує мені задачки!

**

У кімнаті було так тихо, ніби розбили дорогий сервіз.

If not delivered please return to:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 JANE STREET

Toronto 9, Ontario

24-годинна шкора і солідна
обслуга!

Чищення і напрана форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

Обслуга гарантована!

Ціна 60 центів
в США і Канаді

ДОБІРНИЙ, ФАХОВО
ПРИГОТОВАНИЙ

ОБІД

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ,
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнять

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS
THE BEST TREAT
and SERVICE

Call 766-7471

J. WASIUK

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“САМОПОМІЧ”

2351 West Chicago Ave., Chicago, Illinois 60622, USA. — Tel. HU 9-0520

- Кожна Ваша позика в "Самопомічі" коштує дешевше
- Оплачуємо кошти асекурацій за:
 1. Кожне ощадностеве конто до висоти 20 тисяч дол., з яких кожне забезпечене Федеральною Агенцією.
 2. Кожну позикy (крім моргеджів) у висоті до 10 тисяч доларів
 3. Додаткове життєве забезпечення кожного щадника до висоти 2 тисяч дол.
- Даємо Студентські Позики, за які проценти платить держава
- Видаємо грошеві перекази та подорожні чеки
- Приймаємо оплати за газ, електрику, воду й телефон
- Платимо 5¼% дивіденди за Ваші ощадності квартално
- В новому приміщенні заінстальовані для Вас огнетривалі скриньки.